

fókuszban a hűség

A szakadás ára

Hűség és hűtlenség a kommunista pártállam idején

Hűség Isten ígéretéhez

élő víz

Amit a szőlőben tanultam

Kerestem Istent fűben-fában...

PorNO!

híd

evangélikus missziói magazin

14. oldal

**Az önként vállalt hűség
akármilyen nehéz,
Istennek hála, mégsem megy
ki a divatból.**

2022. IV. szám

misszio.lutheran.hu

Tartalom

Fókuszban: hűség

- 3 Bevezető / Szeverényi János
4 Mozaik / Szeverényi Jánosné
5 Azahriah és a szolnoki palacsintafesztivál – avagy érdekel-e még manapság valakit a hűség?! / Csadó Balázs
6 Miként vélekedsz a házastársi hűségről jelen világunkban?
7 Mazsolás sütemény / Schermann Gábor
8 Isten egytalentumos sáfára / Menyes Gyula
9 Kihez voltak hűségesek a soproniak? / Dr. Tóth Károly
10 Az elmaradt belépés / Gyarmati Gábor
11 A hűtlenség a hűség kohója / Iancu Laura
12 Hűség és hűtlenség a kommunista pártállam idején
Muzslai-Bizik Bencze
14 Hűség a házasságban / Jásdi Beáta
15 A szakadás ára / Szemerei János
16 Néhány szó a hűségről / Riczingerné G. Szilvia
17 A hűség ideje / Erdészné Kárpáti Judit
18 A szórványlelkész hétköznapija / Missura Tibor
20 Az abszolút hűség Jézus életében ismerhető fel
Stifner-Köháti Dorottya
21 A kővágóörsi jó pásztor / Harmati Béla László
22 Légy hű, állj meg szent hitedben! / Weltler Gábor
23 Fogd a kezem! / Túrmezei Erzsébet
24 Hűség Isten ígéretéhez / Dr. Szalai András
26 Őt jézusi tanács hűtleneknek / Marossy Attila
28 Rejtvény / Szeverényi Jánosné
Keresztrejtvény / Meleg Dávid
29 Könyvajánló
Imádkozzunk!

A papírárak és a nyomdai költség megemelkedése miatt
még inkább szükségünk van adományára.

Kedves Olvasó!

Magazinunk megrendelését banki átutalással intézheti új megrendelőként, illetve ha előfizetését szeretné megújítani a következő évre is. Csekket igénylés esetén küldünk. Előfizetési díj egy évre, négy lapszámra: 2400 Ft. Támogatói előfizetési díj: 5000 Ft

Az Evangélikus Missziói Központ működését az evangélikus egyház támogatja, de költségvetésünket részben adományok fedezik.

A papírárak és a nyomdai költség megemelkedése miatt még inkább szükségünk van adományára.

Hozzájárulása révén még többekhez juthat el a magazin és egyéb kiadványaink; például olyan határon túli és magyarországi testvéreinkhez, akik egyébként nem tehetik meg, hogy megvásárolják ezeket.

Legyen Ön is a missziói munka rendszeres támogatója!

Az Evangélikus Missziói Központ számlaszáma:
11716008-20157087

Csekk igénylése, a legfrissebb és a korábbi lapszámok megrendelése a kiadónál lehetséges:
Telefon: 06 1 400 3057 * E-mail: evmis@lutheran.hu
Cím: 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Élő víz

- 30 20. SZÁZADI HITVALLÓINK – Dr. Weiszer Elek lelkész
hitvalló szolgálata / Dr. Zsugyel János
32 TANÚSÁGTÉTEL – Amit a szőlőben tanultam
Smidéliusz Zoltán
34 VERS / Péter Attila
35 ÍROK NEKTEK, GYERMEKEK – Halványkék pötty
Louie Giglio
36 INTERJÚ – Kerestem Istent fűben-fában...
Szeverényi János
37 VERS / Lackfi János
38 KITEKINTÉS / Ribár János
41 MISSZIÓ – „Sokat ígérő kapu nyílt...” – immár 25 éve
Gáncs Péter, Szeverényi János
42 TÁJOLÓ – PorNO! De miért ne? / Ujlaki-Győri Anna
44 KÉPES BESZÁMOLÓ – Ez az a nap!
46 DERŰ, KIADVÁNYOK
HÍREK – Előzetes a 2023-as év missziói programjaiból
47 Villáminterjú dr. Harmati Bélával
48 Képriport az országos evangelizációról

Cimlapfotó, valamint a 3., 16., 17., 22., 23., 33., 41.
oldalak képei: Szeverényi János

Impresszum

híd

Evangélikus missziói magazin
2022. IV. szám
Megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:

Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiomisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
misszio.lutheran.hu
számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:

Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:

Bakay Péter, Balog Eszter,
Erdészné Kárpáti Judit,
Farkas Charlotte, Kis Ferenc Balázs,
Stifner-Köháti Dorottya,
Szeverényi Jánosné,
ifj. Zászkaliczky Pál

Tördelés:

Mészáros Péter

Illusztrációk: 123rf.com

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 600 Ft

Előfizetési díj egy évre: 2400 Ft

Megrendelhető a kiadónál.

Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdatermék
NYOMDA- ÉS PAPÍRIPARI SZÖVETSÉG

Van-e határa a hűségnek? Illik-e ilyen kérdést feltenni egy keresztyén újságban, hiszen a hűség a Szentlélek gyümölcse (Gal 5,22)?

„Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját” – olvassuk a Jelenések könyvében (2,10). Sokaknak volt ez a konfirmációs ígéje. Talán *Móricz Zsigmond* is ennek az ígének hatására adta nagyszerű regényének a címét: *Légy jó mindhalálig*.

És ha még valami kétségünk támadna a hűség létjogosultságával kapcsolatban, a Biblia számtalan helyen ír Isten hűségéről. Az egyik legismertebb íge: „Hűséges az Isten, aki elhívott titeket...” (1 Kor 1,9).

Igen, a hűség forrása az Úr, de biztosak lehetünk abban, hogy minden esetben kitart mellettünk? Tényleg a végtelenségig téphetjük bűneinkkel szeretetének, irgalmának húrjait? Egy ismert ének így kezdődik: „Hűséged végtelen, Atyám, nagy Isten”. Szoktuk mondani, hogy nincs olyan bűn, amire ne lenne bocsánat; amíg itt vagyunk a földön, van remény. Biztos?

Úgy gondolom, hogy Isten és a hívő ember hűségének is van határa. Az Örökkévaló önmagához, lényéhez, szentségéhez és irgalmához mindig hű marad, de ezekkel nem lehet a végtelenségig visszaélni.

Az emberi együttélés alapja a hűség. Ez igaz, de valóban ki kell tartani egy eszme, egy családtag, közösség mellett mindig, minden visszaélés, embertelenség, gonoszság ellenére?

Amikor Hitler halálának híre ment, sokan lettek öngyilkosok.

Jó szándékú, szociálisan érzékeny fiatalok, egyházi emberek is hittek a szocialista, kommunista eszmékben, és együttműködtek a legötétebb rákosista időkben is a hatalommal.

Egyes keresztyén közösségek beteges légkörben tartották fogva a hitre szomjazó embereket, megalázva, kihasználva őket. Arra is volt példa, hogy csoportos öngyilkosságra vették rá a hívőket.

Házastársak túrték évtizedeken keresztül szörnyűségeket, mert valamikor az esküvőjükön megígérték, hogy semmilyen körülmények között sem hagyják el társukat.

Szülők éltek vissza gyermekeik kiszolgáltatottságával, akik még nagykorúságukat elérve sem tudtak szabadulni a zsarnoki hatás alól.

Isten azért adta a törvényt és az evangéliumot, hogy legyen mihez mérni viselkedésünket.

A hit és hűség akkor működik egészségesen, a teremtési rendnek megfelelően, ha a Szentlélek által megvilágosított, józan eszünket is használjuk: „Változatok meg értelmek megújulásával, hogy megítélhessétek, mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes.” (Róm 12,2)

SZEVERÉNYI JÁNOS

Mozaik

A hűség és hűtlenség legérzékenyebb területét az emberi kapcsolatokban, ezen belül a párkapcsolatokban figyelhetjük meg. A hűséges viszonyulás társunkhoz egy olyan szabad akaratból hozható döntés, ami legalább annyira erőforrás, mint áldozat. A bizonyosság és a biztonság erejét adja mindkét félnek, mégsem elsősorban a másik, hanem saját magunk lelki stabilitására épülve. A hűség olyan elkötelezettség, amely egyrészt a társ boldogságát és biztonságát helyezi előtérbe, másrészt az érzelmi alapot képező szeretettel egyforma módon senkitől nem vesz el, hanem mindenkinek ad.

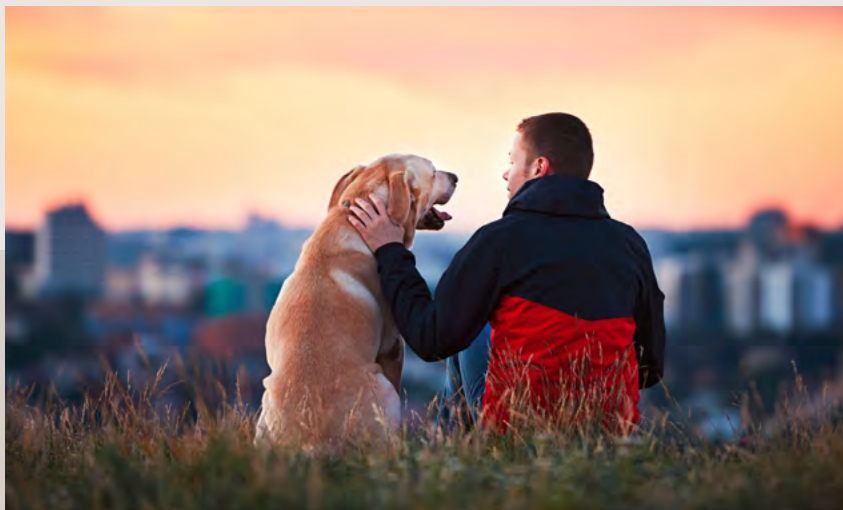
A hűtlenség az érzelmi kötődés erejét bontja meg és darabolja szét, bevallatlanul pedig a hazugságok különös és fájdalmas labirintusába vezet. A hazugságok rövidzáratai a hűtlen lelkét emésztve, a másiktól, a másiknak adhatóbból is lényeges dolgokat vesznek el. Megtörik a biztonság egysége, mint ahogy az őszinteség korlátozása is a szeretet erejét csapolja meg.

(Paulinyi Tamás író)

A békés, nyugodt, hűséges közép- és időskor záloga a viharos ifjúság. Sokan hiszik ma ezt így, ki kell azonban ábrándítanunk őket. A legújabb agykutatási eredmények összefüggést mutattak ki a korán elkezdett szexuális élet és az elköteleződésre való képtelenség között. Minél fiatalabb korban kezd el valaki a szexuális életet az elköteleződés vágya nélkül, annál inkább csökken a képessége a későbbi elköteleződésre. Ez lesz számára a „norma”, amit nagyon nehéz megváltoztatni. A statisztikai eredmények is ezt támasztják alá.

Akiknek egyetlen szexuális partnerük (a házastársuk) volt egész életük során, azoknak több mint 95%-a élt az első házasságában a vizsgált ötödik év végén, azaz kevesebb mint 5%-uk vált el. Akiknek viszont öt vagy több, azoknak csak alig több mint a fele volt együtt a házastársával az ötödik év végén. Aki tehát hűségen alapuló, monogám házasságban szeretné leélni az életét, az jól teszi, ha minél később kezd el a szexuális aktivitását, és lehetőleg egyetlen emberre koncentrálja azt: a házastársára.

Mitől maradunk hűségesek a munkahelyünkhöz? A cégek sikerének egyik kulcsa az elégedett munkatárs. Erre a tényezőre kell odafigyelni a stratégiai tervezésben a menedzsmentnek, ha szeretnék elégedetté tenni és megtartani a dolgozóikat. Az anyagiak elsődlegességének ellenére sok munkáltató ott követi el a hibát, hogy azt hiszi, a dolgozók elégedettségét csak a fizetés biztosítja. A munkavállalók számára azonban a mégoly nagyvonalú fizetésemelés is hamar feledésbe merül, ha felettesük nem ismeri el a munkájukat.

Az állatvilágban nem sok példát találunk az élethosszig tartó hűségre. Csupán az állatok 3-5%-a választ egész életre társat magának. Egyes pároknál viszont az egymás iránti odaadás legtisztább formáit figyelhetjük meg. A rezes kabócamajom például még féltékeny is tud lenni. Dél-Amerika esőerdeinek lakói ezek a majmok, melyeknek párkapcsolata az állatvilágban igen különlegesnek számít, hiszen érzelmileg kötődnek a társukhoz. Ha különválasztják őket, a stressz jeleit mutatják. A párok még párzási időszak után is együtt maradnak, romantikus pillanatokat töltenek egymás mellett ülve, összefonva a farkukat.

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Forrás: internet

Fiatalokról (nem csak) fiataloknak

Azahriah és a szolnoki palacsintafesztivál – avagy érdekel-e még manapság valakit a hűség?!

Azahriah

Nem véletlenül választottam ezt a címet, ugyanis a hittanosaim és ifiseim körében ez a sztori volt az egyik legfelkapottabb téma az év első felében. Bővebben most nem is foglalkoznék vele, mert szerintem pontosan tudjátok, hogy miről is van szó, aki meg esetleg mégsem, az nyugodtan rákereshet, mert számos cikk és videó foglalkozott már a történetekkel.

Na, de miért is annyira érdekes Azahriah esete? Azért, mert nagyon sok fiatal hallgatja a dalait, nézi a videóit, jár a (teltházassal!) koncertjeire, és bizony sokak számára példakép. Akár még a hűség, vagy jelen esetben inkább a hűtlenség vonatkozásában is. Sok kommentet olvastam, amelyek megvédték őt és egyetértettek vele: nem nagy ügy, ami történt. Sőt vicces és vagány dolog, hogy az egyik koncertjére még a szín-

padra is felrakatott egy mobilvévét az ifjú zenész, utalva arra, hogy ennyi még belefér.

De vajon tényleg ez lenne a következő példa? Vajon tényleg erre van szükségünk? Ne értsetek félre, nem Azahriah-t akarom bántani vagy elítélni, sőt épp ellenkezőleg! Próbálom megérteni ezt az egészet. Hiszen számos ember él a világban, akik ugyanúgy gondolkoznak, ahogy ez a fiatal srác. Ennyi még belefér...

Nagyon sokan átéltek már, hogy mivel jár egy válás, hogy milyen az, amikor az emberi kapcsolatok megromlanak. És miközben számos kellemetlen élményt és fájó sebeket szerzünk, egyre többen fogadják el, hogy az a normális, hogy egy-egy kapcsolat, házasság vagy épp barátság előbb vagy utóbb véget ér, hogy azok nem tartanak örökké. Gon-

doljunk csak bele, manapság már szinte mindenki érintett, persze más-más módon. Gyakorlatilag nincs olyan család a világban, ahol ne lenne egy-egy családtag, rokon vagy barát, aki ne vált volna el, vagy akinek nem ment volna még tönkre kapcsolata. Annyira gyakori ez a jelenség, hogy a mostani fiatal generációknak már lassan tényleg ez a normális, ez a természetes. Szinte el sem tudjuk már képzelni, hogy le lehet élni egymás mellett egy teljes életet hűségben, szeretetben, boldogságban.

És megmondom őszintén, hogy engem ez a gondolat rémit meg a leginkább: már el sem tudjuk képzelni, hogy lehet máshogy is... Éppen ezért én most arra kérek benneteket, hogy ne nyugodjatok bele ebbe a helyzetbe, ne fogadjátok el ezt normálisnak! Lázadjatok! Próbáljátok megelni a hűséget, ne engedjétek el, ne mondjátok le róla!

Hiszem, hogy Istennél megtaláljátok a választ. Ha azt gondolod, hogy nincs hűség, akkor gondold Istent, vegyél példát róla. Ő a végsőkéig kitart mellettünk, nem adja fel, ha jön egy-két akadály, sőt akkor sem, ha nekünk épp rossz kedvünk van, és nem úgy viselkedünk vele, ahogy kellene. Nem a mi magatartásunk, döntéseink, vagy épp cselekedeteink az ő hűségének alapjai, hanem a szeretet, amivel szeret bennünket. A szeretet, amelyet átélve hiszem, hogy mi is képesek lehetünk szeretni egymást és hűségesnek lenni. De vajon adunk-e esélyt erre magunknak? Ezt mindenkinek egyénileg kell eldöntenie, de úgy gondolom, hogy nagy kár lenne próba nélkül feladni.

CSADÓ BALÁZS

*irszai evangélikus
lelkész*

Evangélikus fiatalok válaszolnak

Miként vélekedsz a házastársi hűségről jelen világunkban?

Hívó fiatakként sokszor érzem, hogy jó nehéz dologra vállalkozom, amikor a jövődöbéli párom megtalálására gondolok. Meglelni az Egyetlent, akiért már kiskorom óta imádkozom, nem kis kihívásnak tűnik, ám ilyenkor mindig eszembe jut, hogy mi van azokkal a kortársaimmal, akik ebben a kérdésben még Isten vezetésére sem támaszkodnak. Gyakran elszomorodom, amikor a barátaimtól arról hallok, hogy szinte mindent egy olyan kapcsolattól várnak, amely akár két hét múlva véget is érhet. A korosztályom elképzeléseiről és nehézségeiről oldalakon keresztül lehetne mesélni, azonban én a legtöbb mindenben kívülállónak érzem magam, mert én nem több párkapcsolatban gondolkodom, hanem egyben. Én csak várok. Közben Isten formál engem és őt is – azt, akit az elejétől fogva nekem készített.

Győri Kinga Panna (16),
a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola és Gimnázium tanulója

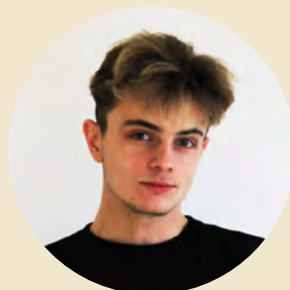
Mindenkit foglalkoztat az a kérdés, hogy mikor találja meg a nagy őt, és vajon ki lesz az? Arra vágyunk, hogy valakit szerethessünk, és ugyanezt kapjuk vissza. Sajnos ezt távolinak látjuk mi, fiatalok, nem vagyunk elég türelmesek, és inkább a saját kezünkbe vesszük az irányítást. Attól félünk, hogy lekésünk valamiről. Úgy gondoljuk, hogy egy párnak elég egymást támogatni, pedig ennek nem szabad ennyiben kimerülnie, fontos, hogy együtt jó gyümölcsöket teremjenek. Hiszem, hogy Istennek terve van az életemre, és remélni merem, hogy ennek a része egy másik ember, akin keresztül betöltheti ajándékait. Én őt megelőző hűséggel várom!

Vadász Levente (18),
a Sztéhló Gábor Evangélikus Gimnázium tanulója

Nem hiszem, hogy lehet bizalom nélkül élni. Mindenkinek szüksége van arra, hogy legyen legalább egyvalaki, aki biztosan hűséges hozzá. A házasság egy ilyen szövetséget jelenthet. Ennek ellenére sok velem egyidőt ismerek, aki nem lát ebben értéket. A hűség egy személyes érdekeken túlmutató áldozatvállalássá válik, és egy eskü se mindig számít sértetetlennek. A korosztályom nagy része már csalódott annyit, hogy most már inkább magát próbálja védeni.

Baráth Éva Eszter (18),
a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi karának hallgatója

Úgy gondolom, minden generáció életében jelen vannak korszecifikus kihívások, így volt ez a korábbi évszázadokban is. A jelenkor megpróbáltatásai azonban más jellegűek. A házasság és párkapcsolat fogalmai jelentősen ártértékelődtek, aminek okát leginkább a közösségi média térhódításában látom. A házastársi hűség számomra a lojalitáson túl azt jelenti, hogy a múltó örömforrásokkal és az áradó információhalmazzal szemben a keresztyén ember számára a házasság nem egy időszakos megállapodás. A hűség megmaradásához azonban két faktorra biztosan szükség van: a házastársi viszony folyamatos ápolására, valamint arra, hogy a közös döntések alapja mindig az Isten és az ő igéje legyen. Reményteljes fiatakként ilyen kapcsolatokat látni, és hiszem, hogy egykoron mi is rátálálhatunk erre az útra.

Kamráth Flórián (23),
a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdálkodás és Közpolitika mesterképzésének hallgatója, érettségire készülő fiatalok mentora

Mazsolás sütemény

„Ezt mondta nekem az Úr: Szeresd csak tovább azt az asszonyt, aki más szeretője és házasságtörő, ahogyan az Úr szereti Izrael fiait, bár más istenekhez fordulnak, és szeretik a mazsolás süteményt.” (Hós 3,1)

„Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja.” (2Tím 2,13)

A mazsolás süteményeket a termékenységisteneknek ajánlották fel Izrael fiai a bőséges szüret reményében – olvasható a bibliai lábjegyzetben.

Milyen édes! Mármint nem a mazsolás sütemény, hanem a gesztus. Apró figyelmesség, egy tálca finomság. No persze, elsősorban azért, mert így helyes, az ember legyen jóban mindenkivel, előzékenységgel és jóindulattal; apró figyelmességekkel megelőzhető jó néhány felesleges konfliktus.

Másfelől a szüret reménye nagyon fontos. A megfelelő helyen, a közhangulattal összhangban tált poszt, megnyilvánulás, nyilatkozat számtalan előnnyel jár, a bőséges szüret reménységét vetíti előre. Sok lájk, magas népszerűségi index, esetleg hosszabb távon még szakmai előmenetel is fakadhat belőle. Csak legyen mazsolás sütemény – azaz aktuális tárgyban a döntő többség számára jól emészthető, ízletes recept szerint készült szavak vagy tettek.

Először elképedtem magamon, amikor rajtakaptam önmagam is az önkéntelen, szívből jövő igyekezeten, hogy mazsolás süteményt pakoljak

ízletesen a tálcára. Te is, te szerencsétlen?! Azért ennél hűségesebbnek gondoltalak!

Azután lassan derengeni kezdett – valószínűleg Pál apostol strófája, melyet Timóteusnak ír, világította meg –, hogy mind hűségesekek vagyunk. Krisztus is. Izrael fiai is. Egyházam és társadalmam népe is. Én is. Azt tesszük, ami lényegünk. Mert önmagunk meg nem tagadhatjuk.

Hát persze – nyugodtam meg. **A hűség nem valakihez vagy valamihez kötődik, hanem önmagamhoz való hűséget jelent.** Isten nem miattam hű hozzám, hanem mert ígéretet tett, ígét szólt, mely valóság. A házassági hűség nem a társamhoz kötődik, hanem az általam egykor hozott döntés megélte bennem. Elveinkhez való hűségünk épp azért csapodár, mert az elvek mindig érdekekből fakadnak, melyek változnak, ezért nehéz nyomon követni őket – végül magukhoz az érdekeinkhez vagyunk hűségesekek.

Arra gondoltam, talán segíthet csökkenteni függésemet a mazsolás süteményektől, ha valóságosabb és egyértelműbb döntéseket hozok ma-

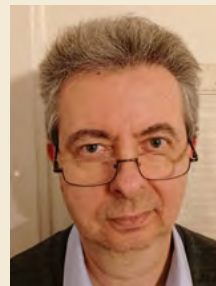
gamban, nem annyira célok és elvek kijelölésével, inkább a Forráshoz való ragaszkodással.

Pilinszky Jánostól tudom: „Több tonnás volt a szorításom. / Majd pár kilós. / Majd semmi sem. / Valaki mégis, nem tudom ki, / valaki mégis színarany.” (Szakítás – részlet)

Az én hűségem a körülményeim-mel együtt változik: a szerelem kezdeti lobogása, a friss megtérés „ide nekem az oroszlánt is” élménye, egy magával ragadó közösség vagy alkalom lelket repesztő ereje, mint minden emberi valuta, előbb-utóbb inflálódik. Nem egyszerűen a szerelem, a megtérés, a közösség vagy az alkalom inflálódik – hanem én. Csak egy van, aki megmarad színaranyonak – mindörökre.

**SCHERMANN
GÁBOR**

*tatabányai
evangélikus
lelkész*

Isten egytalentumos sáfára

Egy hűséges templomszolga emlékére

Jolán néni a kép bal oldalán

Sietnünk kellett, nehogy elkéssünk az esküvőről. Korábbi gyülekezetünk templomába igyekeztünk, ahol egykori ifiseink készültek kimondani a boldogító igent. Akkor már tizenkét éve nem szolgáltunk ott. Amikor az ember ennyi év után újra visszatér egykori szolgálati helyére, nemcsak a szolgálat miatt van benne izgalom, hanem a remélt találkozások miatt is. Vajon kikkel fogunk találkozni ennyi év után? Megismerjük még egymást?

Amint az várható volt, nem sokkal a meghirdetett időpont előtt érkezünk meg. Nagy volt az öröm. Sok ismerős arc mosolygott ránk. És mint azelőtt mindig, most is Jolán néni fogadott a templomkapuban. Emlékszem, az ő tisztsége a gyülekezeti tisztségviselők között „templomszolga” volt. Ezt a titlust soha nem hallottam azelőtt, és azóta sem.

Amikor megpillantottam Jolán nénit, hirtelen bevillantak a régi emlékek, a sok közös alkalom, az együtt végzett szolgálat. Valóban igazi templomszolga volt. Egész életét a gyülekezetnek és a templomnak szentelte. Harangozott, takarított, télen befűtött a gyülekezeti teremben. Gondoskodott a kézmeleg keresztvízről, és ápolta az úrvacsorai eszközöket. Látogatta és segítette az otthonukhoz kötött testvéreket, a falu-

ban lakó özvegy papnét. Virágokat nevelt az oltárra, és önzetlen adományaival rendszeresen segítette a gyülekezetét. Akkoriban biztosan beszélt az életéről, de már semmire nem emlékszem. Csak azt tudom, hogy csak távoli rokonai voltak, így egyedül élte le az egész életét. Családja a gyülekezet, igazi otthona pedig a templom volt, ahol egész életében hűségesen szolgált. Isten egytalentumos szolgája volt ő, aki képességeihez mérten nem kapott sokat, de azt a keveset bőségesen kamatoztatta Isten dicsőségére. Amolyan Anna is volt, akiről azt olvassuk az evangéliumban: „Nem távozott el a templomból, hanem bőjtöléssel és imádkozással szolgált éjjel és nappal” (Lk 2,37). És közben – minden bizonnyal – ő is várta az ígéret beteljesedését. Itt is érte a hazahívó szó...

Amikor – sok év után – újra találkoztunk, megöleltük egymást. Rádezett hogylétünkre, de az idő sürgetése miatt nem akartam hosszabb

beszélgetést kezdeményezni. „Majd az esküvő után lesz időnk beszélgetni, most még a gitárokat is be kell hangolnom” – válaszoltam, majd besiettem a templomba. Hamarosan el is kezdődött az istentisztelet, hangzott az ige, szóltak az énekek, és mindenki örült a fiatal pár egymásra találása ünnepének.

Már a záróének szolt az egykori ifistársak ajkán, amikor megemberesedett egykori hittanosom jött oda hozzám és a fülembe súgta, hogy énekeljünk még, ne hagyjuk abba. Mert Jolán nénit a torony alatt most próbálja újraéleszteni a falu – szintén áldott emlékű – orvosa. Az Istent dicsőítő ének próbálta feledtetni velünk a tragédiát. Közben a mentők is megérkeztek. A reanimáció ugyan sikerült, de már soha nem ébredt fel. Néhány nap múlva a halálhíre is eljutott hozzánk.

Azon az estén az esküvői vacsorán Jolán néni nem tudott jelen lenni, de hisszük, hogy ő már egy sokkal nagyobb menyegzőre volt hivatalos. Mert – reménységünk szerint – azon a délutánon „Ura így szolt hozzá: **Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízik rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!**” (Mt 25,21)

Hálát adok, hogy én ölelhettem meg utoljára, és ez által a tragédia által Isten megtanította nekem, hogy a szeretet cselekedeteit nem szabad halogatni, mert lehet, hogy két perc múlva már csak örökre elszalasztott lehetőség marad számukra.

MENYES GYULA

*újságíró,
homokbödögei
evangélikus
helyettes lelkész*

Kihez voltak hűségesek a soproniak?

A száz évvel ezelőtti, 1921. decemberi soproni népszavazás ügyét a hűség kérdésére szoktuk leegyszerűsíteni: a soproniak többsége hűséges maradt a hazájához. Pedig ennek a történelmi eseménynek a háttere és a következménye ennél jóval bonyolultabb.

Nyugat-Magyarországon évszázadok óta nagy számban élnek németajkú közösségek. Magyarországhoz tartoztak, de sok szállal kötődtek a német nyelvterülethez, gazdasági, családi és kulturális kapcsolatokat kötötték őket oda is. Amikor ezeknek a településeknek a nagy részét Ausztriához csatolták, azzal tehát egy több irányba kapcsolódó régiót vágtak ketté. A soproniak, ágfalviak, sopronbátfalviak, harkaiak, balfiak és a többi népszavazással érintett település lakói számára kérdés volt, hogy kihez legyenek hűségesek. Az anyanyelvükhöz? Az sokukat inkább Ausztriához kapcsolta volna. A rokonaikhoz, üzletfeleikhez? Általában mind a két országban voltak, akikkel szorosabb kapcsolatot akartak tartani. Az evangélikusok az egyházi szervezetükhöz? A dunántúli egyházkerület túlnyomó része Magyar-

országhoz került, egyházmegyéjük, a Felsősoproni Egyházmegye legtöbb gyülekezete viszont Ausztriához. **Sokan német anyanyelvüként Magyarországra szavaztak, leginkább rajtuk múltott az eredmény.**

A hűség témáját még tovább árnyalja a történet folytatása: huszonöt évvel később, 1946-ban tömegesen elűzték azokat, akik Sopronban és környékén német nemzetiségűnek, vagy magyar nemzetiségűnek, de német anyanyelvűnek vallották magukat. Miattuk maradhattak ezek a települések Magyarország részei, mégis erőszakkal Németországba telepítették őket. A haza hűtlen lett azokhoz, akik hűségesek voltak hozzá. A poncichterek (soproni németajkú szőlősgazdák – a szerkesztő) addig maradhattak hűségesek, amíg engedték nekik. Voltak a kitelepítettek között, akik visszaköltöztek a legközelebbi ausztriai falvakba, hogy legalább a hazai tornyokat láthassák. És voltak, akik komoly kockázatot vállalva visszaszöktek a határon (Keletre, a vasfüggöny mögé), és hosszú évek munkájával vásárolták vissza a szülői házat.

A mi hűségünknek és hűtlenségünknek is sokszor prózai okai és drámai következményei vannak. Mégis a soproni népszavazással ellentétben számunkra általában világosabban látszódhat, hová kell, hogy kapcsolódjon a hűségünk. Hiszem, hogy Isten ígéje és a lelkiismeretünk meg tudja mutatni, kik azok a személyek, melyek azok a közösségek, akiket és amelyeket nem hagyhatunk el. Nem tudunk mindenhez és mindenkire ragaszkodni, de mindannyiunk életében vannak, akik mellett nehézségek ellenére is érdemes és ki is kell tartanunk. A hűség Isten ajándéka számunkra, hűtlen emberek számára.

DR. TÓTH KÁROLY

*soproni
evangélikus
lelkész*

Az elmaradt belépés

– *Maga KISZ-tag?*

– *Nem.*

– *De lesz!*

– *Nem valószínű.*

– *Pedig higgye el, hogy be fog lépni.*

A magas szintű beszélgetés a nyolcvanas évek elején hangzott el. A helyszín pedig egy tsz melléküzemágának csöppnyi irodája, valahol egy budapesti belvárosi mellékutcában. A szereplők az üzemágvezető s egy fiatal, nagyszájú, büszke legényke voltak. (A fiatalabbak kedvéért: a tsz-melléküzemág a hanyatló Kádár-rendszer egyik találmánya volt. Egy keszkesza rendelethalmaz lehetővé tette többek között, hogy vidéki mezőgazdasági termelőszövetkezetek a profiljuktól teljesen idegen, ún. melléküzemágakat hozzanak létre – esetünkben például egy Budapesten működő takarítórészleget.)

Az üzemágvezető természetesen bősz párttag volt – nem is lehetett ez másként, s mint olyan, feladatul kapta az ifjúság toborzását, „nevelését”. S mert az eredményt (darab)számokban mérték, fontos volt, hogy boldog-boldogtalant beléptessenek az alapszervezetbe. Ez tehát nem is annyira kérés, mint inkább utasítás volt – noha a KISZ-tagság (Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség) elvben önkéntességen alapult. Az érintettek érdekében azonban jegyezzük meg azt is, hogy a KISZ-nek számos névleges tagja volt, akik formálisan, főleg a hasonló erőszakoskodások miatt léptek be, de soha nem voltak a szó szoros értelmében vett ifjúkommunisták.

Fiatal barátunk azonban nem tartozott ezek közé. Sok minden mást nem, de azt tudta, hogy akarata elle-

nére nem lehet beléptetni. S mert már gyakorlott visszautasító volt – hiszen nem először próbálták beszervezni –, ismerte a trükköt: határozottan kell nemet mondani, az hatásos szokott lenni, s olyankor legalább egy időre tényleg „leszállnak róla”.

Ám a történet itt nem ért véget. Erőszakos főnöke nem viselte könnyen a fiaskót, s a legközelebbi bérfizetéskor (ez annak idején úgy történt, hogy a dolgozók fizetésnapon, pénteken dél körül befejezték a munkát, átöltöztek és bezarándokoltak a belvárosban lévő irodába, ahol aláírták, majd átvették a kicímletezett, borítékba helyezett bért) lesben állt.

– Jöjjön csak ide – szólította meg nem éppen barátságosan a renitens munkatársat. – Aztán miért nem akar belépni? – kezdte mondandóját, hangjában a kommunizmusba vetett rendíthetetlen bizalommal és öntudattal. – Baja van a szervezettel? Vagy talán nem tetszik a társaság? Lenéz minket? – provokálta izléstelenül.

A fiatalember nem ijedt meg.

– Nézze – kezdte megfontoltan a választ. – Jártam középiskolába, ott is megpróbálták, aztán a seregben is rám szálltak néhányszor, de ott sem léptem be. Miért gondolja, hogy itt, magának be fogok? S tudja, miért? Mert nem akarok KISZ-tag lenni. Ha maguknak tetszik, csinálják, a rendszerrel sincs semmi bajom – füllentett nehéz szívvel –, de belépni nem akarok. Nem érek rá,

nem érdekel a politika, s elárulok magának még valamit. Vallásos vagyok.

Ez tördőfés volt, mótely egy hithű párttag fülének. Hiszen ki lehet az az ostoba, tudatlan, reakciós, aki – a fényes kommunizmus hajnalán – még mindig efféle elmaradott elveket vall? S hogy lehet, hogy még van ilyen? S ráadásul be is vallja? Na, ezeket kell átnevelni! De úgy látszik, semmi okosság nem jutott hirtelen az eszébe.

– Ja, tudom! Hűséges akar lenni istenkéhez, mi? – próbált vicceskedni, miközben gúnyosan megnyomta és elnyújtotta az ű hangot.

Fiatal barátunktól azonban nem késett sokáig a frappáns és kissé pökhendi felelet. A felütött labdát nem volt nehéz lecsapni.

– Aha. Ahogy maga a maga barátaihoz. Miért baj?

Többet nem zaklatták a belépéssel. Igaz, hogy nem telt el fél év, és egy embert el kellett küldeni a jól fizető munkahelyről. S akár hiszi a kedves Olvasó, akár nem, nem egy naplopó, alkoholista munkatárstól szabadultak meg...

GYARMATI GÁBOR

*űségíró,
zoglói
evangelikus
presbiter*

A hűtlenség a hűség kohója

A cseh szociológus-pap, *Tomáš Halík* szerint, „amikor az újkor küszöbén a valóságot kettéosztottuk objektívre és szubjektívre, Isten hajléktalanná vált”. Fülbemászó, roppant szellemes és valamiképpen kifejező mondás, de érezzük, hogy a szerző nem egy filozófiai tézisnek szánta, és állítása költői túlzásnak is sok, hiszen – akármennyire is megértőek vagyunk – Isten a nagy felosztást megelőzően sem volt a valóság immanens része. Ezt Halík maga is így gondolja, legalábbis később úgy fogalmaz: „Isten az egyetlen, akivel szemben nem tarthatok távolságot: mihelyt harmadik személyben, tárgyilagosan kezdek beszélni Istenről (...), bálványá válik”. Erről pedig egy másik szellemes mondás jut eszembe, talán *Visky S. Bélánál* olvastam: „Istennek elsősorban a róla alkotott gondolatainkat, teológiánkat kell megbocsátania”. Furcsa mondatok ezek, ugye, az önmagát kinyilatkoztató, önmagát „beszéd tárgyává” tévő Istenről... Hová tűnhetett a Biblia ezekből a mondatokból? Mi, s legfőképpen: mit ér a valóság Isten nélkül?

Nem tudom, kinek higgyek. Annak, aki azt mondja: a 18. század megölte a

vallást, a 19. az Istent, a 20. század pedig az embert, vagy annak, aki azt mondja: a 21. század az embert tette meg Istennek? Kinek higgyek? Melyik embernek és melyik állításának? Mert nem kérdés, hogy minden, minden hit és választás dolga; tehát hit és választás dolga az is, hogy hűséges maradok az istenhítchez vagy az emberi elme bálványozói közé állok. Mily mulatságos kérdések ezek az önmagát Isten fölé helyező embertől... Gyermeteg, ámde igen veszélyes eltévelyedések... Mert sem a hit, sem a hűség nem így működik. **A hit és a hűség válasz az emberrel kapcsolatot kezdeményező Istennek.** Sánta. Félenk. Gyáva. Gyakran elbukó ez a hit, ez a hűség. Éppolyan, mint világi ember járása világi útján. Mi, s legfőképpen mit ér az út cél nélkül?

Az ateistát zavarja, hogy hiszek. A hívőt zavarja, ahogyan hiszek. Rendőrködnék. Megállítanak. Igazoltatnak. Mindent rossznak találnak, de adjam át szépen nekik azt a sok-sok rosszat, aki s ami vagyok: megszabadítanak; megszabadulhatnak magamtól. Az ösbukás második felvonásában a kigyó új hazugsága is elhangzik: Nem lesz sem-

mid, és boldog leszel. Igen. Van az az isten, akit hűtlenül el kell hagyni. Oda kell adni. Sok-sok ilyen isten van. Gyűjtőnevük a bálvány. Az ateista, s valahol jelen korunk dolga: erre figyelmeztetni. A teremtett isteneknek semmi keresnivalójuk a hitünkben. Mert az ember azzá válik, amit imád. Önös földi érdek az istenhűtlenség és az Istenhűség. Ez persze üzleti nyelvre lefordíthatatlan, és nem gyarapodik tőle a hatalom. Mert a hűség egy laboratóriumi szökevény. Mi, s legfőképpen mit ér a hűség, ha minden kegyelem?

Sokat ér. A legtöbbet. Csak az képes változtatni az életen – túlélni az életet? –, aki a hűtlenség poklát megjárva átélte, hogy fizetség nélkül részesült a hűségből, és a kohóban szerzett hűséget nem adja oda a boldogsemmiért.

IANCU LAURA

író, költő,
néprajzos

Hűség és hűtlenség a kommunista pártállam idején

Mennyire tudtak hűségesek maradni a lelkészek egy olyan rendszerben, ahol először nyíltan üldözték, majd szép lassan fel akarták számolni az egyházat? Mit tehet az egyházi ember, ha a politika meg akarja környékezni őt? Mit tanulhatunk most, a jelenben a múlt eseményeiből?

Mirák Katalin történésszel, a Magyarországi Evangélikus Egyház tényfeltáró bizottságának elnökével beszélgettünk.

Kedves Katalin! Hogyan és miért alakult meg az evangélikus tényfeltáró bizottság?

A bizottság 2005-ben alakult meg, miután váratlanul felkerült az internetre egy ügynöklista, rajta hét közismert evangélikus személy nevével. Az egyházvezetés ennek hatására szakmai munkacsoport felállítását javasolta, amelyet tényfeltáró bizottság néven a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Közgyűlése 2005 májusában létre is hozott.

A megbízatásunk azóta változatlan: a kommunista pártállam belügyi szervei (ÁVO, ÁVH, BM állambiztonság) és az egyház titkos kapcsolatrendszerét vizsgáljuk az 1945 és 1990 közötti idő-

szakban. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy különböző levéltárakban felkutatjuk az ügynökhálózatba beszervezett evangélikus lelkészekkel, püspökökkel kapcsolatos iratokat. Továbbá felkeresünk az érintetteket (vagy hozzátartozó-jukat), és interjút készítünk velük. Ezek felhasználásával elemző esettanulmányokat írunk, amelyek a bizottság *Háló* című könyvsorozatában jelennek meg.

Az evangélikus egyházban önök kezdték ezt a munkát. Mit tudunk a többi felekezetről? Ők is hasonló úton indultak el?

Más-más utakon járunk. Egyénileg számos kiváló kutató foglalkozik a római katolikus ügynök esetekkel, a református egyháztörténet-írás pedig inkább az üldözött egyház mártírjaira koncentrált. Tudtommal jelenleg csak nálunk zajlik közegyházi megbízásból az egykori belügyi kapcsolatrendszer és a lelkészek, világi vezetők ügynöki tevékenységének szisztematikus vizsgálata. A tényfeltárás nálunk hivatalos egyházi munkaág, és mindmáig élvezi a legfelső egyházkormányzati szervek (zsinat, Országos Presbitérium) támogatását.

Azokat a lelkészeket, akiket a múlt rendszerben beszerveztek, és még ma is élnek, éri valami negatív következmény, ha kiderül róluk a múltjuk?

Közvetlen, negatív következménye (például lemondás, áthelyezés, fizetés- vagy nyugdíjmegvonás) nincs en-

nek. Néhány esetben, így tisztújító választáskor, vagy az Ordass- és a Prónay-díj odaítélése esetében van jelentősége. A jelölő előzetesen kéri a jelöltek átvilágítását a bizottságtól, és amennyiben kiderül az érintettsége, mérlegeli, hogy fenntartja-e a jelölését.

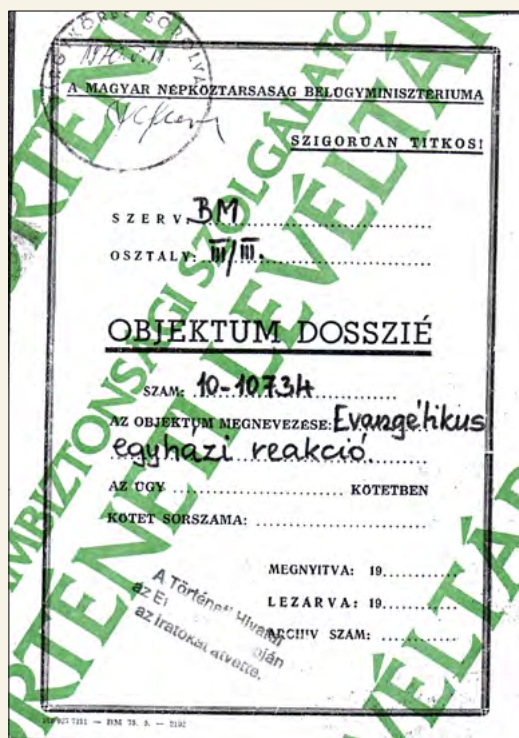
Milyen reakciók vannak?

Vegyesek. Nyugdíjas teológiai professzorunk fogalmazott így: „évtizedekig súlyos papi teherrel éltünk.” De többek lelkiismeretére máig ránehezedik a múltbeli szerepvállalás árnya, amelyet utólag nemcsak tévedésként vagy hibás döntésként, de bűnként élnek meg. Többen érzik, hogy az egész közösség ellen vétettek, hiszen a lelkész a döntéseivel mindig a „céget” is képviseli. A bocsánatkérés gesztusára is van példa.

Mások épp ellenkezőleg, azzal érvelnek, hogy áldozatot vállaltak, amikor kényszerűségből igent mondtak, de ezzel valójában az egyházat mentették. (Például az ügynöki pozíciójuk révén kaphatott az ifjúsági munka új lehetőségeket az 1980-as években.) Ezért nem érzik annyira súlyosnak az ügynöki működésüket, és úgy vélik, nem ártottak senkinek. A többség számára kétségtelenül a szegény a legmeghatározóbb érzés. Sokan emiatt hátrítanak, vagy teljesen elzárkóznak. A kudarc szintén alapérzés: hűtlen lettem a hivatásomhoz; kudarcot vallottam a hitemben.

Öntől hallottam egy beszélgetésben, hogy a mi feladatunk nem az ítélethozatal, hanem a tisztánlátás. De gondolom, ez nem olyan egyszerű. Sebek tépődnek fel.

Igen, a tényfeltárás óhatatlanul „sebfeltárás” is. Az elhallgatott múlt napvilágra kerülése súlyos trauma. Az egykor beszervezettek kénytelenek újraélni a

történeteket, miközben folyamatosan szembesülnek egykori önmagukkal. A tények általában váratlanul érik a hozzátartozókat, ez sokkolóan hat, és a feldolgozás is fájdalmas folyamat.

Ezt keresztyénként hogyan lehet elrendezni magunkban?

Az a meglepő tapasztalatunk, hogy ha az érintett a hallgatás helyett megszólal, ha kiáll azok elé, akik ellen vétett, a kirekesztés helyett inkább a megbocsátás működik. De a bizottság is rendre megkapja azt a kritikát egyházon belül, hogy ne foglalkozzunk ennyit az ügynöktémával, mert ezzel csak lejárátjuk magunkat a Krisztusban nem hívó embertársaink előtt. Pedig keresztyénként és evangélikusként aligha van számunkra más hiteles alternatíva, mint őszintén megvizsgálni magunkat egyéni és közösségi szinten, és bízva a megbocsátás erejében, továbblépni. A tényfeltárás így nemcsak sebfeltépés, de építés és gyógyítás is.

Ha most nem derül ki, egyszer ügyis világosságra fog jönni, hiszen Jézus megmondta, hogy nincs olyan titok, ami ki ne derülne egyszer.

Az „egyszer” e tekintetben viszonylagos, hiszen nemcsak idős vagy már régen meghalt emberekről van szó. Az 1980-as években például az állambiztonság számára fontos célcsoportot jelentettek a sorkatonai szolgálatot töltő teológushallgatók, ez a generáció pedig ma is aktív része a lelkészi karnak.

Őn mondta az egyik beszélgetésben, hogy ez nemcsak a múltból, hanem a jelenről és a jövőről is szól. Mik a tanulságok számunkra?

A tényfeltáró munka beindításával speciális nézőpontú egyháztörténet-írás vette kezdetét. Meggyőződésem, hogy e nélkül az egyházi önképünk torz és hamis, de az egyháztörténeti tudásunk is felemás, mert sok mindenre a háttérben meghúzódtott belügyi kapcsolatok adnak magyarázatot. Az is tanulságos lehet, hogyan reagáltak a hívek, a lelkészek a hatalom közeledésére. Egyesek képek voltak nemet mondani. Börtönben, rendőri brutalitásnak kiszolgáltatva persze a legtöbb letartóztatott aligha volt döntési helyzetben.

A finomított módszerekkel manipuláló, de nem kevésbé egyházromboló Kádár-korszakban a szervezésre kiszemelt lelkészek jobbára személyes megfontolásból (például karrierépítés, külföldi tanulmányút, utazási lehetőség, gyermekek iskoláztatása) vállalták az együttműködést. Mindez a mai hívó emberek, a mostani teológushallgatók, lelkészek számára is tanulságos lehet.

Mindig időszerű kérdés, hogy mennyire vehet részt egy lelkész a politikában. Hol a határ?

Az ismert ügynöktörténetek is azt mutatják, hogy az egyház számára a közvetlen politizálás zsákutca, lényegében önfeladás. Pártprogramot bárki tud írni és propagálni, de az egyház az egyetlen olyan intézmény, amelyik a Jézus Krisztusban testet öltött örömhírt, az evangéliumot hirdeti. Ezt a küldetését azonban kötelessége betölteni, minden körülmények között, politikai rendszertől függetlenül, tisztán és következetesen.

Hála Istennek, voltak olyan egyházi emberek is, akik nemet tudtak mondani a hatalomnak. Róluk mit tud mondani?

Igen, korábban velük is foglalkozhatam. 1989 után, amikor ráirányult a figyelem az egyház diktatúra alatti történetére, én is tagja voltam a Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség egyháztörténeti szakcsoportjának. Két interjúkötetet készítettünk (*Nem voltam egyedül I.* 1995; *II.* 1999) olyan lelkészekről és világiakról, akik a pártállamban az

Mirák Katalin

egyházi élet árnyékosabb oldalán álltak. Nekünk, evangélikus értelmiségi fiataloknak elsősorban ők voltak a helytállás példái, akiket a hatalom félreállított, meghurcolt, külső emigrációba kényszerített vagy belső száműzésre ítélt. Az évtizedekig elhallgatott életutak feltárása egyfajta rehabilitáció volt számukra.

Ezek az emberek voltak a hűségesek. Megérkeztünk a mostani lap témájához.

A szocialista rendszernek volt egy sajátos egyházpolitikai dinamikája, amelyet leginkább a mozgással kapcsolatos ígék – fejlődés, haladás – írtak le. Ezzel a szinte kényszeres dinamizmussal szemben kell Ordass Lajost megemlíteni. Nincs tudomásunk arról, hogy a püspököt megpróbálták volna beszerezni, mindig a másik oldalhoz sorolták, és szinte élete végéig megfigyelték. Ordass az említett dinamizmussal ellentétben statikus alak. A „márványember”, „a megállás szimbóluma”, ahogy gyakran emlegetjük őt, de akinek a nagysága éppen a mozdulatlanságában, a helyben maradásában van. Van, aki ezt a magatartást apolitikus merevségnek tartja, én helytállásnak nevezem.

Gondoltam, hogy ez nem lesz egyszerű téma, de hogy ennyire súlyos, azt csak most érzem. Hiszen a történelem még velünk, köztünk él. Köszönöm a beszélgetést!

MUZSLAI-BÍZIK BENCZE

újságíró

„Jobban boldogul kettő, mint egy: fáradozásuknak szép eredménye van. Mert ha elesnek, föl tudják segíteni egymást. De jaj az egyedülállónak, mert ha elesik, nem emeli föl senki. Éppígy, ha ketten fekszenek egymás mellett, megmelegszenek; de aki egyedül van, hogyan melegedhetne meg? Ha az egyiket megtámadják, ketten állnak ellent. A hármас fonál nem szakad el egyhamar.”

(Prédikátor 4,9–12)

Hűség a házasságban

Önkéntes vállalás

A felvétel 1953-ban, a budavári evangélikus templom előtt készült. Fortepan, Hátori Gyula

Bakfis voltam még, amikor először jutott eszembe, hogy a házasság nem lehet könnyű műfaj. Hiszen arra esküszünk, hogy hűségesek maradunk egymáshoz – míg a halál el nem választ. Az pedig hosszú idő, nem igaz?

A szerelemben, ennyit már ekkor is megtapasztaltam, az a legjobb, amikor kialakul. Először csak a szem találkozik, majd kapaszkodik egymásba. Később, ha nincsen jelen a másik, folyton őt keresem, szeretném, ha folyton mellettem lenne. S amikor a közelében vagyok, arra vágyom, hogy megérintsen, hogy megérinthessem. Hogy érezzem a közelségét, ahogy mágnesként húz magához. Ez a lassan, fokozatosan kibomló érzés, a vele járó kellemes izgalom, a kiválasztottság tudata – ezt láttam a szerelemben a legvonzóbbnak. A házasságban azonban ez már soha többé nem következhet be – gondoltam. Nem lehet részem új kezdetben.

Isten előtt meg is esküszünk, hogy hűséges házastársak leszünk, a társunkat holtunkig, holtáig el nem hagyjuk, sem egészségében, sem betegségében, sem örömeiben, sem bánatában. **S mindehhez Isten segítségét kérjük. Amire nagy-nagy szükségünk lesz.** Mert a kísértés nem alszik, az életben sokféle helyzetbe kerülhetünk, amikor nehéz lesz tartani magunkat az ígére-tünkhöz.

A hűség nem valami bonyolult dolog: elhatározás és akarat kérdése. A saját magunkhoz, a kimondott eskünkhöz való ragaszkodás. Úgy gondolom, mindig van egy pont, amikor az ember még választhat: hűséges maradok, vagy sem. Amikor valaki át-lépi a határt, sokszor indokolja azzal, hogy nem tehetett mást. A készítés olyan erős volt, hogy lehetetlenné vált az ellenállás. Anélkül, hogy ítélnék – ezt semmiképp sem teszem –, élek a gyanúperrel, hogy talán mégis lehetséges. Igaz, nehéz, néha nagyon nehéz. Egy ponton túl pedig, állítja több pszichológus, árt hat az egészségünknek is. Ha valaki folyamatosan a természete ellen dolgozik, az ellenállás önmagával szemben megbetegítheti.

Popper Péter a *Magány és társ – Fél-tékenység és hűség* című könyvben azt írta: „Én a magam részéről úgy gondo-

lom, egy kapcsolat addig él, amíg úton vannak. Tehát valahonnan valahová tartanak. És akkor kezd meghalni, amikor mókuskérré változik. Minden nap ugyanolyan. Nincs új dolog, és a kapcsolat meghal. Nagy kár érte? Az lenne a jó, ha maradnának ebben az állóvízben? Vagy nem olyan nagy baj, ha egy ilyen kapcsolat felbomlik, és nyílik egy lehetőség egy jobb kapcsolatra? Tudom, ez rossz a feleségnek, a gyerekeknek, a férjnek. De egy rossz házasság nem rossz nekik?” Valóban, gyerekkoromban megtapasztaltam: rossz nekik. Nagyon rossz. Ilyenkor mindenkinek jobb az elengedés.

Lux Elvira ugyanebben a könyvben viszont leszögezi: „A hűség önkéntes vállalás, s a hűtlenség is az. Spontán készítés a másik megtartására vagy éppen elvesztésére. Életünk során épül a személyiségünkbe a megkülönböztetni tudó képesség jó és rossz, helyes és helytelen között. A helyes választás kulcsa a másik nem személyiségjegyeinek ismerete. Viszont semmit nem tudunk, amit nem tanulással sajátítunk el.”

Az önként vállalt hűség, akármilyen nehéz, Istennek hála, mégsem megy ki a divatból. Házasságban vagy párkapcsolatban a felek ma is igényt tartanak párjuk hűségére. A 2000-es évek közepén a hamburgi egyetemen végzett felmérés eredményei azt mutatták, hogy a társadalom nyolcvan százaléka szeretne egy életen át tartó párkapcsolatban élni. A fiatal házasok döntő többsége szerint ezekben a kaotikus időkben szükségük van arra a stabilitásra, amit a házasság vagy az élettársi kapcsolat ad nekik. A szerető társ értékesebb az új mobiltelefonnál vagy egy autónál – az embereknek szükségük van valami biztosra, ami rendet tesz mindennapjaikban. Egy másik ember állandó közelsége pedig épp egy ilyen biztos pont lehet az életben.

Törekedjünk hát a hűségre. Isten segítségével sikerülhet.

JÁSDI BEÁTA

újságíró,
a kelenföldi
evangélikus
gyülekezet tagja

A szakadás ára

A bibliai teremtési rend szerint Isten nem általában embert, hanem férfit és nőt teremtett. Egymáshoz vezette és egymásra bízta őket. A Szentírás ezt a védett és támogató kapcsolatot nevezi házasságnak. Istentől ered az a terv is, hogy a legnagyobb ajándékot, magát az életet is csak a férfi és a nő kapcsolatában tudjuk továbbadni.

Az Isten által jónak alkotott világ azonban a bűn betörésével megváltozott. Ebből következik, hogy a teremtés koronája, az ember, és ennek nyomán az emberi kapcsolatok sem az eredeti terv szerint működnek. Az emberek érzik, hogy nem jó nekik egyedül, társat keresnek, viszont sok esetben a társas kapcsolatukban, a házasságukban sem érzik jól magukat, ezért sokan kilépnek belőle...

A válás létezett már az ősi időkben is, a bibliai választott nép tagjai körében is előfordult, tömeges méretűvé azonban a modern időkben vált. A házasságoknak nagyjából a fele válással végződik. Ez nem a rajtunk kívül álló hitetlen világ problémája, hanem a miénk is. A riasztó statisztikák adataiban benne vannak az egyházhoz tartozók, egyházi világi előjárók és sajnos a lelkészek válásai is, akiknek csak egy kicsit jobb a mutatójuk, mint a kívülállóké.

Mit lehet erre mondani, és mit lehet tenni?

Elsőként azt, hogy a válás akkor sem természetes és normális, ha megszokottá, és társadalmilag elfogadottá vált, és ha sokan érintettek is benne.

Jézus határozottan arról beszélt, hogy a házasság Isten akarata szerint egy teljes életre szóló felbonthatatlan kapcsolat. Amikor az ószövetségi válólévről faggatták, akkor világossá tette, hogy „Mózes szívetek keménysége miatt engedte meg, hogy elbocsássátok a feleségeket, de ez kezdettől fogva nem így volt...” (Mt 19,8).

A válás minden esetben kudarc, a kapcsolat elszakadása pedig legtöbbször

komoly fájdalommal is együtt jár. Ráadásul nemcsak a válófélben lévők, hanem a közvetlen családtagok (első-sorban a gyermekek) is szenvednek tőle.

Az egyház először is Isten jó rendjére mutat rá, és a megbillent kapcsolatok helyreállításában igyekszik segíteni, de a menthetetlenül tönkrement kapcsolatok sérültjei mellé is szeretettel odaáll. Pasztorális szolgálatunkban olyan gyakorlati lehetőségeket ajánlhatunk a ránk bízottak figyelmébe, mint az őszinte beszélgetés, vagy a bocsánatkérés és a megbocsátás, amelyek egyébként hitéletünk fontos pillérei és gyógyulási forrásai is. Amennyiben a rendezés valamilyen már nem lehetséges, úgy a trauma feldolgozásában segítünk, szükség esetén szakemberek bevonásával.

A magánéletnek a közösségi életre is nagy hatása van. Az egyházban ezért elvárás minden felelős egyházi vezetői tisztség betöltésénél a „rendezett életvitel”. A lelkészek magánéleti válsága és válása azért olyan érzékeny terület, mert ők speciális bizalmi szolgálatban állnak, és ez esetükben szolgálati krízist is okozhat. Zsinatunk az egyházi szolgálatról szóló törvény lelkészekre vonatkozó rendelkezései közé 2017-ben beillesztett egy új szabályozást a lelkészek válásával kapcsolatban (2005. évi III. törvény 33A §). Ennek célja nem a lelkészek büntetése, hanem a közösségek védelme.

SZEMEREI JÁNOS

*a Nyugati
(Dunántúli)
Evangelikus
Egyházkerület
püspöke*

Néhány szó a hűségről

Hűségesnek lenni nehéz. Még a keresztyén embernek is. Az evolúcióval foglalkozó biológusok szerint azért van ez így, mert az ember alapvető beállítódása a poligámia (többnejűség vagy többférjűség), ugyanis ez a legoptimálisabb a fajfenntartás, a gének továbbörökítése szempontjából. A monogám kapcsolatot csupán társadalmi képződménynek tartják, mely a javak könnyebb örökíthetősége miatt alakult ki (hiszen így kevesebb az utód, akik között szét kell osztani a vagyont).

Persze az evolúciós magyarázatot keresztyénként nem feltétlenül kell elfogadnunk, azonban a Biblia is azt tanítja, hogy a hűtlenség a kezdetektől jelen van az emberiség életében. Amikor Ádám és Éva elhitte a Kísértőnek, hogy Isten megvon tőlük valamit, hűtlenek lettek Teremtőjükhöz. Innentől kezdve az ember küzd a hűtlenséggel mind az embertársaival, mind Istennel való kapcsolatában.

Hogyan is működik a hűtlenség? Sokféle kiváltó oka lehet: valamilyen krízis (pl. kapunyitási vagy kapuzárási pánik); ellaposodott kapcsolat; kötődésre való képtelenség; vágyódás az extra izgalomra... és még sorolhatnánk. Közös pont azonban minden hűtlen viselkedés esetén, hogy akkor következik be, mikor valami nem elég jó az ember számára. Ezen akar változtatni egy új kapcsolattal, mely nem a harmadik személy miatt lesz (ideiglenesen) kielégítő, hanem azért, mert ebben a hűtlen fél másnak élheti meg önmagát, mint ko-

rábbi párja mellett, az énjének új oldala kerül előtérbe.

A párkapcsolatban előforduló megcsaláshoz nagyon hasonlít az, amikor Istennel szemben lesz hűtlen az ember. Isten és népe kapcsolatát az ige gyakran hasonlítja a házassághoz, nem ritkán olyan összefüggésben, hogy a nép mint Isten felesége paráználkodik, megcsalja az Urat (pl. Jer 2; Ez 16; Hós 2). Ahogy a párkapcsolatban különféle megcsalási formák léteznek (mikromegecsalás = flörtölés, üzenetváltás szexuális jellegű megcsalás nélkül; virtuális megcsalás, egyéjszakás kaland, viszony), úgy az istenkapcsolatunkban is változatos módokon lehetünk hűtlenek. Hajlamosak vagyunk nem tölteni időt Istennel; kihagyni őt a döntéseinkből; figyelmen kívül hagyni, amit mond; csodaszerektől és csodadoktoroktól várni a gyógyulást a betegségeinkre; a boldogságunkat a szerelemtől, a szépségtől, a státusztól vagy a pénztől remélni.

Láthatjuk, hogy a hűtlenségre való hajlam nagyon mélyen gyökerezik bennünk, de ez nem azt jelenti, hogy az ember képtelen a hűsége. Tehetünk azért, hogy meg tudjuk tartani. A pszichológusok ilyenkor azt tanácsolják, hogy az ember töltsön gyakran minőségi időt a párjával, beszélgessen vele őszintén, és emlékezzen vissza rendszeresen az addig közösen megtett útra. **Mindez jó eséllyel növeli a kötődést és csökkenti a hűtlenség kísértését.** Az Istennel való kapcsolatunkban is

megjelenhetnek ezek: ő vár arra, hogy időt töltsünk vele, hogy kerteles nélkül elmondjuk, ami bennünk van, és mindig arra biztat, hogy vegyük számba, milyen csodásan gondot viselt már eddig is rólunk.

Ezek úgy is hangozhatnak, mint biztos receptek a hűtlenség elkerülésére. De nem azok. Önmagukban, Istennek odaszánt szív nélkül nem érnek semmit, csak emberi erőlködések. Mielőtt azonban elcsüggednénk, hogy akkor mégsem érdemes megpróbálni a fenti módszereket, kapaszkodjunk bele az ige igazságába: Isten lényegéhez tartozik, hogy hűséges marad: „ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tim 2,13). Az Ő hűsége pedig abban nyilvánult meg leginkább, hogy Jézust adta, akiben bizva van reményünk arra, hogy minden hűtlenségünk megbocsáttatik, minden vétünk eltöröltetik (vö. Zsolt 32,1). Ha mi hűségesek tudunk lenni, az ebből a hűségből fakad.

**RICZINGERNÉ
G. SZILVIA**

*pszichológus,
a pestszentlőrinci
evangélikus
gyülekezet tagja*

A hűség ideje

*„A szeretet és hűség ne hagyjon el téged:
kösd azokat a nyakadba, írd fel a szíved táblájára!”
(Péld 3,3)*

Pontosan emlékszem arra a pillanatra, amikor átvillant rajtam a gondolat: „Lehet, hogy ennek a nagyszerűsége elmúljon? Ez tényleg elhalványulhat?” Évek óta hallgattam Isten szavát abban a gyülekezetben, ahol először szólított meg Jézus, idén éppen harminc évvel ezelőtt. Még mindig minden vasárnap átmosott és feltöltött szívvel jöttem el az istentiszteletről. A hitemet, úgy érzem, semmi nem rengetheti meg. A szeretetemet az Úr felé, akit szolgálni akartam, bármily szerény eszközökkel is, de lelkesen.

Ugyanilyen élénken él bennem az a jövőt kutató gondolat is, amikor átfutott rajtam, szintén majdnem harminc éve: „Lehetséges, ahogy mondják, hogy ez

a szorosan, melegen, erősen összekötő érzelmi-értelmi kapcsolat, ez a másik felé mindig kedvességet, jót árasztani akaró ragaszkodás megváltozzon? Hiszen ő az életem párja! Hányszor megkaptuk a jeleit annak, hogy ez Isten és az emberek előtt is igaz, mialatt egymásra és a közös jövőnkre vártunk...

Elteltek az évek. Már tudom, miért elengedhetetlen, hogy a szeretet és hűség ne hagyjon el engem – ahogy az írásom elején olvasható, esküvőnkön is elhangzott igében szól. És mit jelent, hogy nem hagyott el! A szeretet és a hűség a segítőink, amikor eljön a fáradtságos „gályázás”, a rohanás, a csendek, a meggyengülések ideje. Megtart, mint a mentőhajó a vízben úszót.

Úgy érzem, most az életem minden területén a hűségre tanít Isten.

Arra a nyugodt kitartásra, amely nem adja át magát az érzelmi hullámoknak. Ezeken néha kellemes ringatózni, a következő pillanatban pedig át is csaphatnak rajtam, vagy elsodorhatnak olyan vizekre, amelyekre soha nem vágytam volna. A távoli célon kell tartani a tekintetemet, amelyet időnként már csak hunyorogva látok. Ki kell törölni a sós vizet a szememből, és amikor szinte el is veszítem szem elől, a távcsővel kutatni, amíg újra meglelem. És újra elindulni a helyes irány felé. Amikor lassan közeledek, csökken a távolság, és újra egyre tisztábbak a távoli körvonalak, újra vonzóbb is a cél.

Hűséget tanulok Istennel, a családommal, a munkámmal, a gyülekezetemmel, a tanulással kapcsolatban – amikor talán könnyebb lenne elengedni a küszködést. És megértem, milyen hatalmas áldás számomra, hogy Isten maga a letéteményese, forrása a szeretetnek és a hűségnek. Ő a szeretet.

Felértékelődnek számomra az üzenetek: „De hűséges az Úr, aki megerősít titeket, és megőriz a gonosztól” (2Thessz 3,3). „Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre” (1Kor 1,9). És: „Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtkön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni” (1Kor 10,13).

**ERDÉSZNÉ
KÁRPÁTI
JUDIT**

*missziós
munkatárs,
a kispesti
evangélikus
gyülekezet tagja*

Ormos Elek evangélikus lelkész egyik szórványban való útját örökítette meg az 1971-ben született írás.

A szórványlelkész hétköznapija

Mennyi hó hullott ezen a télen! Bizony, a madarak alig találhatnak ennivalót – gondolja a lelkész, amint tapossa a havat. Keskeny a nyom, s ha véletlenül lelép róla, térdig süllyed a hóban. Erős szél fúj a Duna felől és a töltésen haladó szemébe vág. Még jobban fejébe húzza az ötvenes éveiben járó férfi a kucsmáját, s halad tovább.

Az elmúlt héten végre befagyott a Duna, gyalog is át lehet rajta kelni. Most felkeresheti a túlsó parton fekvő szórványt, ahová egy hónapja nem juthatott el a zajló jég miatt. Se komp, se csónak nem közlekedik ilyenkor. Az út nagyobbik részét – tizenöt kilométert –, idáig busszal tette meg, most már csak egy kilométer van hátra, meg a Duna. Nincsenek sokan a hívek ott, ahová igyekeznek, csupán hét-nyolc család. Reméli, hogy otthon találja őket hétköznapi is, hisz ebben az időben nem lehet a földön dolgozni.

Lassan leér a partra az ismerős házakkal szemben. Vajon milyen lesz a jég? Nem mindenütt fagy egyenletesen. Nemrég beszakadt az otthoni folyószakaszon egy korcsolyázó gyerek alatt, akit nem sikerült kimenteni... Amint a töltésen jött, úgy látta, hogy mozdulatlan a jég, a jégen a hó, de most a töltés és a jégpáncél között két-három méteres részen víz csillog. Igaz, mondták útközben, hogy a Duna vízszintje emelkedett, s ezért a szélén a jég felrepedt, de majd befagy...

Megy a szórványlelkész és nézi a csillogó, itt-ott már jégvártyát hordozó vizet. Hogyan jutok a jégtáblára? – gondolja magában – ha sikerül, utána már könnyebb dolgom lesz... Látni a Dunán átvezető kitaposott utat, majd észreveszi, hogy a vizes szakasz fölé egy pallót fektettek. Közel érve meg kell állapítania, hogy a palló nagyon keskeny, ráadásul egy-két havas lábnyom is ráfagyott. Amint a jobb lábát ráteszi, a vékony deszka nagyot nyög és meghajlik. Tétován megáll, nézegeti, vajon elbírja-e,

vagy inkább forduljon vissza? Hirtelesen eszébe jut, hogy gyerekkorában hányszor szaladgált ilyenén. Azóta sok idő telt el, négy gyermeke közül már kettő kirepült a házból, sőt három unokája is van.

Újra megpróbálja, egy lépéssel előbbre lépve. A palló nagyot sóhajtván még jobban meghajlik. Megint egy lépés vissza, újra a biztos talajon áll. Körülnéz. Senki. A túloldalon viszont olyan hívogatóan állnak a házak. Fölnéz az égre s óvatosan, kitarított kézzel, mint ahogy gyerekkorában is tette – de már nagyapás léptekkel –, megy át a vízig lehajló pallón.

A Duna jegén haladva, kissé ironikusan gondol magára: bizony már nem olyan bátor, mint régen. Hamar átér a túlsó partra. Itt is felemelkedett a jég és előbuggyant a víz, de sehol semmi átkelési lehetőség. Itt nem lehet mély a víz, mert ez a folyókanyar belső oldala, még a fenekét is lehet látni. A víz azonban jeges! Most forduljak vissza, amikor itt vagyok néhány száz méterre a céltól? – gondolja. Majd felhúzza a nadrágszárát és belép a vízbe. A magas szárú cipőbe bőven befolyt a víz, ezért is siet a legközelebb lakó híve felé. Sajnos néhány nappal ezelőtt elköltöztek – kapja a felvilágosítást.

A következő családnál nagy szeretettel fogadják, de rémüldözéssel is: „Tisztelendő úr, ilyen időben... hisz jeges szél fúj. Ha még elered a hó, akkor befúj minden utat!” Félig-meddig megszáritja magát, forró teát is kap, s ez igen jól esik neki. Beszélgetés közben a vasárnapi ige is előkerül, aztán indul tovább. Meglátogatja S. Mihály bácsit, akit legutoljára betegen hagyott itt, s

akire gondolva az úrvacsorai készletet is magával hozta. De azóta, hála Istennek teljesen meggyógyult.

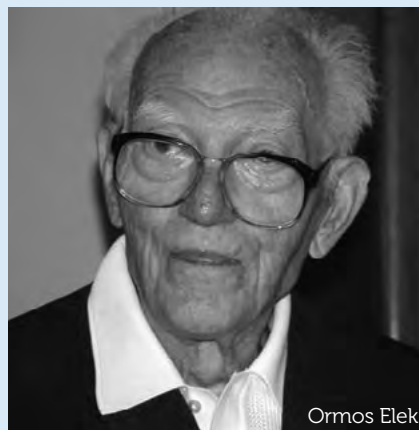
Délután érkezik az utolsó családhoz. Ekkor már sötét fellegek kezdenek sorakozni az égen. Marasztalják is papjukat, hogy aludjon náluk, de az idősödő ember készülődik haza: „Otthon szükség van rám. Meg aztán, még azt gondolják, beszakadt alattam a jég... Mennem kell!” Amint készülődik, N. Gábor is elkezd gumicsizmáját húzogatni. Felesége megkérdezi tőle: „Etetni mész már?” „Oda is” – válaszolja –, „de előbb elkísérem a tisztelendő urat a Dunára. Csúnya idő van kint.”

Valóban, ahogy kilépnek a házból, a jeges szél úgy nekik szalad, mintha felakarná dönteni őket. N. Gábor erős férfi, ügyes, kissé szótlan ember, de az istentiszteletekre nem jön el. Hívta többször is, de mindig talált kifogást. Vajon most miért jön? Talán utat tud a jégre? – s a cipőjébe befolyt jeges vizre gondol...

Leérnek a partra. N. Gábor megfordul, s azt mondja: „Tisztelendő úr, maga most kapaszkodjon a hátamra és én átviszem a vízre. Az én csizmámba nem folyik be a víz!” A lelkész szavára nem is figyel – a szél is elragadta azt –, hanem tartja a hátát, hogy kapaszkodjon arra. Ennek nagyobb terhet is cipelt már, mondja.

A jégén elbúcsúznak. N. Gábor szeme mintha melegebben csillogna a szokottnál. Vagy csak a megerőltetés okozta? **„Máskor is várjuk a tisztelendő urat” – mondja búcsúzásul.**

Jó tíz perc múlva a Duna túlsó oldalához közeledik, amikor a szél hátulról szánkócsilingelés hangját hozza. Megfordul. Egy szánkó ereszkedik a jégre. A lelkész felsóhajt, mert arra gondol,

hogy felkéredzkedik a szánkóra, s akkor nem kell a keskeny pallón, a „sóhajok hídján” ismét átkelnie. A szánkó felveszi. Beszédes ember hajtja a lovakat, s rögtön eldicsekszik, hogy még senki sem mer lóval és szánkóval a Dunára jönni, csak ő. „Igaz – mondja – könnyű lábú lovam van, s a szánkó is könnyű, pénz is kapok ezért, no meg ilyenkor beveszek egy fél liter bátorítót.” Talán ettől ilyen beszédes és csillogó szemű. A parton elbúcsúznak, mert a szánkó más irányban megy tovább. A lelkész rápillant az órájára, majd meggyorsítja lépteit, nehogy lemaradjon az autóbusról.

Nem sok a látszata a mai napnak, állapítja meg az autóbuszon ülve. Úrvacsorát nem osztott, a hét családból is csak ötöt talált otthon. Érdemes volt ezért egy napot eltölteni, fájni, gyalogolni? Vagy talán N. Gábor hívó szava az eredmény?

MISSURA TIBOR

evangélikus lelkész

Az abszolút hűség Jézus életében ismerhető fel

Dr. Orosz Gábor Viktor az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanára, lelkész, a Rendszeres Teológia Tanszék professzora „a lényegre tanítja hallgatóit”, ahogy közelmúltbéli, egyetemi tanári beiktatásán elhangzott. Etikai és dogmatikai kérdésekben való tudományos jártasságát kértük segítségül a hűség fogalmának teológiai megközelítéséhez.

Istenről így vall a zsoltáros: „mert szereteted az égig ér, hűséged a magas fellegekig”. A Bibliában több száz találat van a hűségre. Ennyire fontos, és mind Isten-ember, Isten-Izrael népe, ember-ember között alapfogalom, folyamatosan előkerül. Miért?

A legtöbb ember stabil kapcsolatokra vágyik és kiegyensúlyozott, előre jól megtervezhető életet szeretne élni. Kétségtelen, hogy ennek megvalósítása során rá van utalva mások megbízhatóságára és hűségére. Miközben a hűség egymáshoz viszonyulásunk egyik legegységibb megnyilvánulása, sajnos sokszor csalódásaink forrása is. Az ember hajlamos a hűtlenségre.

Éppen ebben a kettősségben fogalmazódhat meg egy olyan valóság utáni vágy hitvallásszerű kifejezése, akinek a „hűsége a magas fellegekig ér”, azaz végtelen, még pontosabban: minden körülmény között érzékel bennün-

ket, ezért átérzi helyzetünket és ezzel együtt kitart mellettünk.

A Bibliában a szóban forgó valóság Isten, aki szeretet. Hűségét számos ember tapasztalata igazolja. Mégsem önmagukban az ezekről szóló elbeszélések a lényegesek, hanem az elbeszélésekben számunkra is kirajzolódó Isten alakja, aki hozzánk is hűségesnek akar bizonyulni, sőt tevékenyen állandó részese akar lenni életünknek. Talán a szerelmesek ragaszkodása fejezi ki legjobban ezt a hűséget. Hogy ezt felismerjük, mi sem maradhatunk tétlenek. Oda kell figyelniük rá. Nemcsak időt, de teret is kell hagynunk számára az életünkben, hogy az igehirdetésen és a szentségeken keresztül is megtapasztalhassuk hűségét, hiszen jöhetnek olyan idők, amikor éppen ezekre a tapasztalatokra nem lesz lehetőségünk újból szert tenni, de belőlük kell majd meríteni.

Nem emberfeletti elvárás, hogy hűségesek legyünk? A Galata levélben olvassuk, hogy a hűség a Lélek gyümölcse. Hogy kell ezt érteni, hogyan viszonyul ez a nem keresztyén emberhez, aki mondjuk meghal a hazájáért? És a hívó ember, ha hűtlenséget követ el, akkor nem él benne a Lélek ébresztette hit? Érdekes a Példabeszédek passzusa: „Szeretettel és hűséggel jóvá lehet tenni a bűnt...” (16,6). Vagy Józsué 1,6: „Az isteni segítség föltétele a hűség” (Szent István Társulat-fordítás).

A hűség az egyik legfontosabb erény, azaz az emberre jellemző olyan magatartásforma, melyet általában tisztelt és elismerés övez. Ebben az értelemben azonban az emberi lehetőségek határain belül mozog. Lehet, sőt kell hűségre törekedni a saját életünkben, de nem építhetjük fel egész életünket egy másik ember feltétlen hűségére,

mert az éppen Isten feltétlen szeretetének elárulása lenne.

Amikor azt mondjuk, hogy a hűség a Lélek gyümölcse, akkor kifejezzük azt is, hogy az emberi lelkületnek létezik egy olyan közös halmaza, ahonnan eredeztetjük értékeinket. A keresztyének hiszik és vallják, hogy értékeink közös halmazát Jézus mutatta fel a legtokéletesebben, mégpedig saját életén keresztül, és ebben az életben akar bennünket is részesíteni Lelke által, aki a mi életünkbe is elhozza ezeket a gyümölcsöket, hogy ne csak lássuk, de ízleljük is az Úr jóságát.

Hányféle hűség van (hithez, hazához, házastárhoz, elvekhez, öseinkhez, a szövetséghez, a szent iratokhoz, az apostoli tanításhoz...)?

A teológiai gondolkodásban a hűség alapja Isten irántunk való hűsége. Azonban először emberi kapcsolataink alapfeltételeként ismerjük meg a hűség jelentőségét, ha megismerjük egyáltalán ezen a módon. Az abszolút hűség azonban, mint azt korábban említettük, Jézus életében ismerhető fel, aki hű maradt az Atya akaratához és az emberek iránti feltétlen szeretetéhez. Az ő magatartása olyan mintája lehet az emberi kapcsolatoknak, amelyre fel lehet építeni a haza, az elvek, a házastárs iránti hűséget. Mert akkor is biztos alap marad az ő hűsége, ha mi „talajt veszünk”: „ha mi hűtlenek vagyunk, ő hű marad” (2Tim 2,13).

**STIFNER-
KŐHÁTI
DOROTTYA**

evangélikus
lelkész, újságíró,
rádiós szerkesztő

A kővágóörsi jó pásztor

A Balaton-felvidék Káli-medencéjének gyönyörű települése Kővágóörs. A falu közepén, kis dombon, közvetlenül a barokk katolikus templom mögött áll a homlokzati tornyos, szabálytalan hosszányszög alaprajzú, kívülről lemeztett sarkú evangélikus templom.

A középkori eredetű, valószínűleg 13. századi épület – egykor Boldogasszonyors plébániatemploma – többszöri átépítés-felújítás után a 19. század elején nyerte el mai formáját. A templom berendezései közül kiemelkedik a hiányosan fennmaradt,

részlegesen átépített szószékoltár, melyet Csáfordi Tóth Péter emeltetett 1776-ban.

Az együttes egyik eredeti darabja egy festett, faragott, felső részén ívesen meghajló fából készült tábla a szószék melletti falon, melyen a jó pásztor festett ábrázolása látható. Faragott, aranyozott és ezüstözött rokokó díszek veszik körül. Jóllehet a barokk pompa a mai szemlélő számára már idegenül hat, mégis egyértelműen látszik az alkotó igyekezete, hogy kiemelje a jó pásztor alakját és szerepét. Felirata nem hagy kétséget a szándék felől:

*En vagyok a Jó pásztor a jó
PÁSZTOR az ő életét adja a juhok
ért. Joh. X. PH.*

Különös jelentőséggel bír ez a bibliai idézet, ha belegondolunk a mű keletkezésének körülményeibe, a töröktől visszafoglalt ország katolikus újjáépítése idején, a türelmi rendelet megszületése előtt öt évvel. Reménység, bizalom, megingathatatlan hűség az életét a juhokért áldozó megváltó iránt.

Éppen elmúlt a török veszély, de a megmaradt gyülekezetet ekkor Padányi Bíró Márton (1693–1762) veszprémi püspök és főispán erőszakos templomfoglaló és hittérítő tevékenysége fenyegette.* A templomot sikerült ugyan nem kis csatározás és fegyveres ellenállás révén megőrizni, de az üldözések és a fenyegetés folyamatosan érezhetőek voltak. Azonban a jó pásztor nem hagyja el az övét, akár az egyért is utána megy.

Tudjuk, hogy minden hűségnek alapja és előfeltétele Isten hűsége, melyet minden vétünk és bűnünk ellenére rendíthetetlenül bizonyít. Erre a hűségre mindig bizalommal támaszkodhatunk. A jó pásztor megfestésekor a kővágóörsiek is hitték, hogy aki mindvégig megáll a hitben minden kísértés, próbatétel és üldöztetés közepette, az érdemes arra, hogy elnyerje az örök élet koronáját.

**HARMATI BÉLA
LÁSZLÓ PhD**

*művészettörténész,
az Evangélikus
Országos
Múzeum
vezetője*

* Nagy Frigyes porosz király diplomáciai úton tiltakozott Mária Teréziánál Padányi Bíró Márton erőszakos templomfoglalásai ellen, és a királynő kénytelen volt megdorgálni a túlbuzgó főpapot.

A hűség Luther szerint

Légy hű, állj meg szent hitedben!*

József Attila ismert szerelmes versében (*Rejtelmek*) „talpig nehéz hűség”-ről énekel. És igaza lehet a költőnek, hiszen a hűség valóban harc és küzdelem. Nem mások ellen és nem is feltétlen másokért, hanem legelőször is saját egónk, saját gondolataink és vágyaink ellen, mert leginkább ezek akadályoznak minket abban, hogy Isten akarata szerint éljünk. Amikor Jézus elhívta követőit, nem áltatta őket. Már jó előre jelezte a Mester, hogy a vele való közösség útja önmagunk megtagadásáról és a keresztfelvételéről szól. Ez pedig olyan természetű vívódás, amelyet a mai ember szívesen megspórol magának. Nem véletlen, hogy a hűség a Szentírás tanítása szerint elsősorban Istenhez tartozik...

Pál apostol így tanúskodik: „Hűséges az Isten, aki elhívott titeket az ő Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal való közösségre” (1Kor 1,9). Szeretett tanítványának ezt írja: „Ha hűtlenek vagyunk, ő hű marad, mert önmagát meg nem tagadhatja” (2Tím 2,13). János apostol szavai pedig újra meg újra felcsendülnek az istentiszteleti liturgiában is: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság. Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszástól” (1Jn 1,8–9).

Bűneink bocsánata, életünk és üdvösségünk – Isten ígéje alapján – egyedül Urunk hűségén és szeretetén nyugszik. Luther ezért tanítja: Isten „úgy látta jónak, hogy ne az én életem s cselekedeteim alapján, hanem kegyelmével s irgalmasságával tartson meg. **Teljesen biztos és nyugodt vagyok, hogy hű az Isten, és nem hazudik.** Aztán meg ő elég erős is ahhoz, hogy az ördög semmiféle ellenkezése se tudjon rajta kifogni, vagy engem tőle elszakítani. Ezért vagyok bizonyos és nyugodt, hogy tetszem Istennek. Nem cselekedetem érdeméért, hanem kegyelemből, melyet megígért. Habár botladozom, és kevesebbet teszek is, mint kellene, tudom, hogy atyailag megbocsátja és helyrehozza.” A keresztyén ember ezért Isten hűségében bizik, és mindig Isten hűségéről énekel: „Jól láttad minden tévelygésemet. / Mennyiszer lázadt szívem ellened! / Én lettem hűtlen, de te sohasem. / Most már mindhalálig maradj velem!” (ÉÉ 121/5.)

A gazdag ifjú történetének végén a rémült és megdöbbenő tanítványok Jézushoz fordultak: Ki üdvözülhet? Jézus így válaszolt nekik: „Embereknek ez lehetetlen, de Istennek minden lehetséges” (Mt 19,26). Ám ami lehetséges, az nem feltétlen könnyű! A teremtés munkája valóban könnyű volt. Szólt az Isten,

* Evangélikus énekeskönyv 439/1.

s amit mondott, létrejött. Nem véletlen, hogy a teremtes műve színes, pompás, virágillatú. Az újjáteremtés, a megváltás ennek épp az ellenkezője. Vér, verejték, kínok, tövis és halál jellemzi. Lehetséges, de halálosan nehéz volt. **Ám Isten irántunk való hűségének és kegyelmének jele, hogy ami neki a legnehezebb volt, még azt is megtette.** Szent Fia felvette a keresztet, és megküzdött értünk, hogy megmentse életünket. Ezt hallva újra kedvünk támad énekelni: „Ó, mérhetetlen szeretet csodája! / Az vitt a kínok, fájdalmak útjára! / Én múltó földi örömeimben éltem, / S véred hullt értem.” (EÉ 198/5.)

Nem vagyunk Isten számára közböcsék. Számon tart minket, hiszen könyörülő és uralmas Atyánk ő, aki a megrepedt nádszálat nem töri össze, a füstölő méceszt nem oltja ki (vö.: Ézs 42,3). Sőt, Jézus által gyógyít, megbocsát, megerősít, megtart és üdvözít. Tele vagyunk bizonytalansággal és félelemmel. Megannyi kérdés és kétség nyomaszt minket manapság. Milyen jó, hogy tudunk valamiről, ami biztos és örök: Isten hűsége, melyet Jézus tulajdon vérével pecsételt meg.

A hű és igaz Isten pedig arra hív minket, hogy mi is legyünk hűségesek hozzá, és soha ne feledkezzünk meg róla. Ez nem lehetséges másként, egyedül hit által. Milyen beszédes, hogy az újszövetségi görög ugyanazt a szót használja a hitre és a hűségre (πίστις – pizisztisz). A kettő nyilván szorosan összefügg. Csak a hű és igaz Krisztusra tekintő hit termi meg a mi életünkben is az igaz hűséget és engedelmisséget.

Luthernél így olvassuk: „**Maradj csak meg nálam hű kitartással. Igémmel**

elkezdtél már, s magamhoz vontalak. Mikor küszködve azon fáradsz, hogy bennem maradj, először bizony ez anynyi bajjal jár, s oly nehéz, hogy úgy látszik, mintha elhagyatott volnál, s csupa szorongó nyomorúságban hagynálak vergődni. De csak tarts ki; megmutatom majd, hogy szeretlek, s érezni fogod a szívedben, mennyire tetszésére van Istennek hited s hitvalló szenvedésed. Ebből ismered s tapasztalod meg egyre jobban, hogy ki vagyok, s mi mindent tudok véghezvinni rajtad. Így akarom magamat néked napról napra kijelenteni, míg végül annyira kipróbált leszel, hogy mindennel dacoló bizodalmatat egészen Istenbe vetve, visszaverheted az ördögöt.” A Jelenések könyvében pedig mindehhez ígéret is kapcsolódik: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az élet koronáját” (Jel 2,10).

Adja Isten, hogy mi is hittel valljuk szép korálunk soraival: „Övé vagyok egészen, / Ki megteremtett engem, / S mindeddig hordozott. / Ő életemnek Atyja, / Ki értem Jézust adta. / Hű Uramhoz hű maradok.” (EÉ 344/5.) Nem tudom, hogy mit hoz a holnap, de azt tudom, hogy ő ott lesz benne, mellettünk áll, harcol értünk. Vele pedig még a lehetetlen is lehetségessé válhat.

**WELTLER
GÁBOR**

*malomsoki
evangélikus
lelkész*

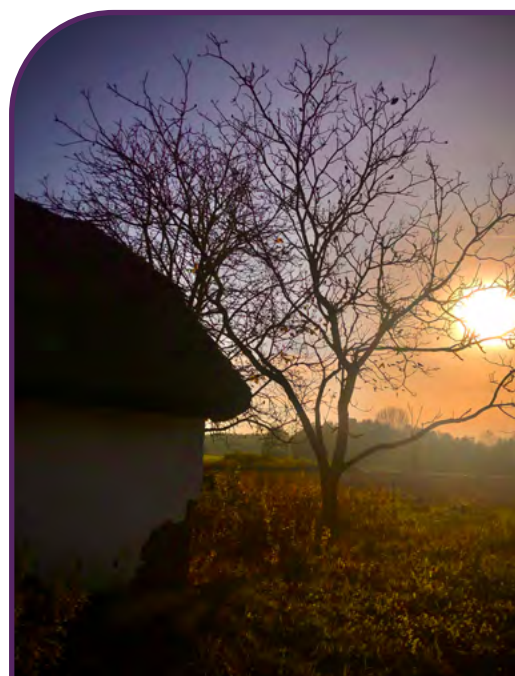

**„Megtiszteltetés,
hogy megvédhettük
a szólásszabadságot
és a vallásszabadságot.
Remélem, hogy senki
másnak nem kell ilyen
folyamaton
keresztülmennie
a jövőben.”**

*(Päivi Räsänen
volt finn belügyminiszter)*

Egy homoszexuális kapcsolattal kapcsolatos bibliai idézet Twitteren való megosztása miatt gyűlöletbeszédrel vádolták meg az evangélikus politikust 2019-ben. Pere 2022. március 30-án zárult, ahol első fokon minden vádpont alól felmentették. Precendensértékű ügye nagy nemzetközi érdeklődést váltott ki.

Túrmezei Erzsébet

Fogd a kezem!

A ködön át,
az éjen át
a mélyen át,
a lápon át
keresi lelkem otthonát.

Én megállanék,
leomlanék
és botlanék
és hullanék,
és minden veszve volna rég.

De óv a kéz,
és tart a kéz,
és áld a kéz,
a drága kéz.
Elveszni lenne így nehéz.

Csüggedni mért?
Remegni mért?
Aggódni mért?
Kérdezni mért?
Ki vele járt, mind célhoz ért.

Magamba' nem,
erőmbé' nem,
imámba' sem,
hitembe' sem,
de benne bízom teljesen.

Itt a kezem!
Fogd a kezem:
árva kezem,
gyenge kezem!
Tudom, hogy így megérkezem!

Hűség Isten igéjéhez

Hogyan álljunk a mai eretnekségekhez?

Az eretnekség szó jelentése elmozdult olyan irányba, mintha olyasmiről lenne szó, ami valami érdekességet ígér az ortodoxia, az igaz hit ellenében. Eredeti értelmét a válogatás szóval lehetne leginkább visszaadni. Az eretnek különböző szűrők, vagy csak a saját szája íze mentén válogat. Például Jézus tanításából kidobja azt, ami nem tetszik neki.

Válogatni azért nem szabad, mert létezik egy eredeti üzenet, amit nem kell sokféle idegen dologgal keverni, felhígítani. Eredetileg egyetlen tanítás volt. Most sokféle van, de ezek idegenek. **Az eretnekség mindig az igazi tanításra reagál.**

Az evangéliumi tanítás egy komplex üzenet. Lehet, hogy valakinek egyes részei tetszenek, mások pedig nem. Az tetszik, hogy Isten szeret engem, de az, hogy halálosan szeret, már furcsán hat. Ekkora lenne a baj velem?

Mivel az evangélium komplex rendszer, ha egy valamit megkérdőjelezünk belőle, például azt, hogy Jézus nem az, akinek mondta magát, vagy nem ígérhette, ami ígért, akkor borul az egész. Ha

elveszek ebből az üzenetből, akkor azt valamivel pótolni kell, saját eszmerendszerből vagy a meglévő vallásosságból. A válogatásból születik az új irányzat. Az önkényes válogatások nyomán születő irányzatoknak aztán nincs végük.

De hol a határa annak, hogy a különböző keresztyén egyházak tanításait elfogadjuk mint a másik egyház sajátos felfogását, illetve hogy valamit tévtanításnak mondunk?

Nem az eretnekségeket kell tehát alaposan megismernünk, hanem a hitünk alapjait.

Az első négy zsinat tartalma, az apostolok tanítása és a Szentírás közös etalon. Ha ehhez mérünk hozzá egy elképzelést, akkor eldönthető, hogy arról van-e szó, hogy egy pünkösdie vagy egy katolikus másképp lát egy adott kérdést, vagy ez már minden kereten kívül esik.

Már az ókorban is beszéltek a rajongókról, akik egy korabeli radikális irányzathoz tartoztak. Például szélsőséges

aszkeízist gyakoroltak. Voltak olyanok, akik szakadást okoztak, és voltak az eretnekek, akik a meglévő tanítás sajátos változatát hirdették. A szinkretisták pedig a keresztyén tanokat keverték nem keresztyén vallási motívumokkal. Ezek meghamisították az eredeti üzenetet. *Tertullianus* egyházatya jogászként úgy érvelt, hogy semmi közülük a szöveghez, hiszen az az Egyházé. Nem ők tartják fenn, nem ők harcolnak érte az életük árán is. Semmi közülük hozzá. Figyelmük kívül hagyják az Egyház tekintélyét és értelmezési vezérfonalát. Kívülrőlként külső logikát visznek a szövegbe, amiből aztán mindent ki lehet hozni.

Közösségi tekintély van a Szentírás helyes értelmezése mögött. Nem csupán annyit bízott Jézus a tanítványokra, hogy őrizzék meg, amit tanított, hanem magát az értelmezést is. Az eretnek tanítások logikai buktatója ott van, hogy nincs kontinuitás az eredeti és a mai kortárs értelmezés között. Nem lehet a tanításuk gyökereit visszavezetni az apostoli hagyományig. Nem csupán az írásokat hagyományozták az apostolok. Először a szóbeli hagyomány létezett, amely előbb volt kanonikus, mint az erre épülő írott hagyomány.

Hit és hitélet dolgában három forrása volt az óegyháznak: az apostolok írott hagyománya, az íratlan apostoli hagyomány, illetve egy folyamatosan íródó hagyomány, mert a későbbi egyház sok olyan problémával nézett szembe, amikre az Újszövetség még nem reagál. Az egyháznak döntéseket, határozatokat kellett és kell ma is hoznia etikai, egyházfegyelmi és egyéb kérdésekben.

Az óegyház számontartotta, hogy kik azok az igehirdetők, akik ragaszkodnak a tiszta evangéliumhoz, mert ez biztosította nemzedékről nemzedékre a hitelességet. Ma fordított tendenciát tapasztalunk, mint régen. Korábban a tévtanítók által alakított közösségek kiszakadtak az egyházból, ma pedig a tévtanítást vallók gyakorolnak nyomást az egész közösségre, hogy fogadják el azt, amit ők gondolnak.

A reneszánsz koráig az egyház természetes egysége megkérdőjelezhetetlen volt. A nyugati egyházban a vezetés részéről történtek komoly visszaélések, mert megpróbált a világi hatalom fölé kerülni, és elhelyett a világi hatalom került az egyház fölé. Olyanok kerültek egyházvezetői pozícióba, akiknek nem volt érdekük semmiféle lelki

Fotó: Márkus Emil

Mórachidai evangélikus istentisztelet

megújulás. Kezdett széthasadni a közösség vélekedése abban a kérdésben, hogy a zsinatra vagy a pápára kellene-e inkább hallgatni. Ma pedig már a technika lehetővé teszi, hogy bárki – alkalmasság, képzettség, kiküldő közösség felhatalmazása és bármiféle számonkérhetőség nélkül – elkezdjen tanítani. Ma az interneten keresztyénségre és Bibliára hivatkozva az egészséges tanítás mellett nagyon sok téves, beteg dolgot lehet találni. Ezek a tanítók nem is látják azokat, akiket tanítanak. Ez nagyon messze van az eredeti állapottól, hogy a tanító hiteles életvitelét látva a hallgatók tisztelik az igehirdetőt, aki pedig felelősséget érez irántuk. Mintha értelmehetlenné vált volna az egyházfegyelem gondolata.

A Biblia nem válaszol meg minden kérdést, és a tévtanítók ezt használják ki. Lehet, hogy nem mindig tudatosan, de próbálnak olyan kérdésekre választ adni, amelyekre nincs válasz. Valós igényeket próbálnak rosszul betölteni. Az emberek sokszor olyasmit várnak Istentől, amit ő nem ígért meg. Megígérte a bűnbocsánatot, de nem ígért minden

körülmények között gyógyulást, és ha jön egy tanító, aki el tudja hitetni, hogy mégis van gyógyítás, odagyűlnek köré.

A keresztyénség nem csak arról szól, hogy ha hiszek Jézusban, akkor a mennybe jutok. A hit közösségi dimenzióját nem szabad figyelmen kívül hagyni. Fontos tudatosítani, hogy amiben hiszünk, az egy ősi valami, nem most találta ki egy valahonnan jött prédikátor. Az egyházi tanítóknak, lelkészeknek óriási a felelősségük, tőlük várják a tiszta evangéliumot. Ha értjük, hogy ki volt Krisztus, mit tanított, akkor felismerjük a hamis tanítást is, ha találkozunk vele. Ha valaki tudja, hogy milyen egy valódi százdolláros, akkor valószínűleg fel fogja ismerni, ha egy hamisat talál. Nem az eretnekségeket kell tehát alaposan megismernünk, hanem a hitünk alapjait. Így a kezünkben lesz a hitelesített mérce, ami segít eldönteni, hogy egy tanítás megállja-e a helyét vagy sem. Ha a gyülekezetben a hívőket megtanítják arra, hogy melyek azok a szűrők, amiken keresztül vizsgáljanak meg egy hangzatos új tanítást, akkor az Apológia Kutatóközpontnak alig lesz dolga.

Ha valami ellentétes a Szentírás tanításával, akkor az gyanús. A józan ész is mellettünk van a helyes megítélésben. De ott vannak a hitvallások is, amelyekben a keresztyénség már kimondta, hogy miben hisz. Az is ott van a Bibliában, és érvényes a tévtanítókra is, hogy ítéljétek meg a gyümölcsét a cselekedeteiknek...

DR. SZALAI ANDRÁS

teológus,
vallás kutató,
az Apológia
Kutatóközpont
igazgatója

A cikk az
Eleven Podcast
2022. májusi
adásának
szerkesztett
változata.

1. Öszinteség

„Jól mondtad, hogy férjed nincs, mert őt férjed volt, és akivel most élsz, nem férjed: ebben igazat mondtál.” (Jn 4,17)

A legnehezebb a hűtlenségben (legyen az házastárs vagy barát, akit elárultunk) a beismerés. Hogy hátat fordítottunk annak, aki számított ránk, és egy másik, talán könnyebb, talán csábítóbb utat választottunk. **A hűtlen utóbb takargatja vagy magyarázza a hűtlenségét.** A fenti történetben Jézus éppen egy ilyen magyarázkodást vág ketté, Nagy Sándor-i egyszerűséggel: mindegy, hogy mit magyarázkodunk, Isten a szívünkbe lát, és a tények tények maradnak.

A hűtlenség ragályos. Egy nemrégiben kiadott kutatás szerint (Birnbauer, 2022) a társadalmi megítélése döntő befolyással van arra, hogy a hűtlenkedni készülsz végül félrelépnek-e. Egy, a hűtlenséget morálisan elfogadó vagy akár természetesnek tartó közegben az arra hajlamosak sokkal könnyebben lesznek hűtlenek, mint ott, ahol azt erkölcsileg elítélik. Jézus és a samáriai asszony történetében éppen az az érdekes, hogy a jézusi intelem egy, a válást szemmel láthatóan minden gond nélkül elfogadó társadalomban elő nőnek hangzik el (aki eddig ötször volt férjnél, ami még a modern korban is „teljesítmény” lenne...) – aki ebben ennek ellenére működik a belső erkölcsi érzék, és a nem túl dicső múltját legalábbis takargatni próbálja... Jézus ezt a próbálkozást húzza keresztbe, amikor szembesíti a samáriai nőt az igazsággal – és ezzel rá is állítja őt a gyógyulás útjára.

Az első jó tanács tehát az őszinteség, mindenekelőtt önmagunk felé.

Nem érdekes, hogy a közeg, amelyben élünk, hogyan néz félre a bűnök fölött – a hűtlenség: hűtlenség. A bűnök: bűnök. Az őszinteség: a gyógyulás első lépcsőfoka.

2. Megbocsátás

„Én sem ítélek el téged, menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezz!” (Jn 8,11)

Érdekes – de nem véletlen –, hogy az evangéliumok az ellenpólust is bemutatják: egy olyan társadalmat, amely a legcsekélyebb mértékben sem tolerálja a hűtlenséget, sőt, a legsúlyosabb büntetést (megkövezést) szabja ki a hűtlenekekre. Jézus egy ilyen népitéletet (a házasságtörő asszony megkövezését) akadályoz meg, szembesítve azzal a tömeget, hogy ők sem makulátlanok – majd a fenti mondatot mondja a vétkesnek.

A merev, ítélkező társadalmi közeg éppen olyan veszélyes, mint a laza erkölcsi normákkal rendelkező, a bűnök mellett félrenéző. Az erkölcsi normának megvan a maguk szerepe egy egészséges közösségben, azonban egy belső feszültségekkel teli társadalomban az egyéni frusztráció (sőt, rejtgetett bűnök) sok esetben közösségi gyűlölködéssé változnak.

Az iskolai bullyinggal (bántalmazással) foglalkozó kutatások szerint a vizsgált személyek körülbelül tizenegy százaléka mutat hajlamot a bántalmazásra, és mintegy tíz százaléka az áldozati viselkedésre (Swearer és Hymel, 2015). Az interperszonális (egyének közötti – a szerkesztő) agresszivitásnak ez a formája felnőttkorban „virtuális megkövezésként” él tovább, amely nemcsak zárt közösségekben (munkahelyen, gyülekezetben) jelentkezik kirekesztés, kibeszélés formájában; de az online közössé-

gi tereken is, amelyek ráadásul direkt fűtik is az indulatokat.

Megcsaltnak nagyon nehéz lenni, de hűtlennek sem könnyű – főleg egy olyan közegben, amely csak a megsegélyezést és kirekesztést ajánlja fel a vétkesnek, nem hagyva utat az őszinte bűnbánatnak és gyógyulásnak. Jézus azonban valami teljesen mást kínál: bűnbánatot, bűnbocsánatot és gyógyulást, amikor ezekkel a szavakkal engedi útjára a házasságtörőt: „én sem ítélek el, menj el, és ne vétkezz többé!”

3. Együttérzés

„Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek.” (Mt 9,12)

A házasságtörők mellett Jézus a hűtlenek egy más csoportját is magához öleli: a vámszedőket, az idegen elnyomók kiszolgálóit, akiket a népük árulóknak tartott. A fenti mondással Jézus arra ad magyarázatot, hogy miért ül vámszedőkkel és bűnösökkel egy asztalhoz. A „madarat tolláról, embert barátjáról” elv a modern társadalmakban is a hiteltelenítés egyik leggyakoribb formája: annak felemlgetése, hogy egy személy kikkel vállal bármiféle közösséget, illetve kiktől kellene a népiélet szerint elhatárolódnia.

A társadalom bűnösöket kirekesztő mechanizmusai egyfelől valóban védelmet jelentenek a társadalom egyes

**Az őszinteség:
a gyógyulás első
lépcsőfoka.**

rétegei számára a kirekesztettektől – ez azonban csak a probléma eltasztását jelenti, nem a megoldását. Jézus számára a bűnös ember is értékes, olyannyira, hogy egyenesen tanítványának hívja el a közutálatnak (véltetően nem annyira) örvendő Mátét.

A társadalmi kirekesztés erejét mutatják azok a kriminalisztikai kutatások, amelyek a börtönből szabadult elítéltek társadalmi visszaülleszkedését vizsgálják. Egyfelől világosan kimutatható, hogy az Istenbe vetett hit és aktív vallásgyakorlás sikeresen tartja bent a rehabilitációs programokban az elítélteket a szabadulás után is, azaz kifeje-

zetten pozitív hatással van tenni akarásukra (pl. *Roman–Wolff*, 2007; *Elisha–Idisi–Ronel*, 2012). Másfelől azonban longitudinális (hosszú időn keresztül tartó – a szerkesztő) kutatások azt is kimutatják, hogy az egyéni hit és akarat önmagában kevés a visszaülleszkedéshez (*Said*, 2022). **A bűnbánat és javulni akarás egy fontos lépés a megjavulás felé, de befogadó közösség nélkül kevés az egyéni akarat.**

Jézus pontosan erre világít rá, nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is. A bűn már megtörtént, Isten azonban nem kirekeszteni akarja a bűnöst, hanem magához ölelni.

4. Felelősség

„Egy dolognak még híjával vagy. Mindenedet, amid csak van, add el, s oszd szét a szegények közt, és kincsed lesz a mennyben. Aztán gyere, és kövess engem.” (Lk 18,22; Szent István Társulat fordítása)

Hűtlen magasabb erkölcsi értékekhez és magához Istenhez is lehet az ember. A fenti, emberi reménység szerint biztosan nem szó szerint értendő mondás a gazdag ifjúnak szól, aki meghatározta magának az erkölcsi kereteit, és ügyesen lavírozott közöttük, nehogy megsértse valamelyiket is.

Az önmagunknak felállított erkölcsi szabályok betartása természetesen sokkal jobb, mint ugyanezen szabályok megsértése – de mi lesz a világnak azaz a részével, amelyik kívül esik a mi kis zárt világunkon? Mi lesz a hűtlennel, bűnösökkel, szenvedélybetegekkel, elestettekkel? Jézus hozzájuk is jött e földre, és minket is arra szólít fel, hogy nem zárkozhatunk a kényelmesen berendezett kis világunkba.

Jézus szegények és elesettek felé fordulása egybevág a szociológiai kutatások eredményeivel. Bár az egyéni teljesítmény sikerre vihet egy-egy emberi életet, a nagyobb társadalmat tekintve mindannyian kiszolgáltatottak vagyunk egymásnak és annak, ahova és amikor születtünk. Egy amerikai kutatás szerint például az 1940-ben születetteknek még kilencven százalék esélyük volt arra, hogy gazdaságilag jobban prosperáljanak, mint a szüleik, ez az esély 1980-ra már ötven százalékra csökkent (*Szalavitz*, 2017).

A társadalmi mobilitási vizsgálatok, amelyek azt kutatják, hogy egy generáció mekkora eséllyel tudja társadalmilag gazdasági értelemben feljebb tornászni magát a szüleihez képest, szintén azt mutatják, hogy generációk szívós mun-

kája, mire egy család képes egy-egy szinttel feljebb kerülni. (Ráadásul a társadalmi mobilitás Magyarországon kirívóan gyenge, főleg a fiúgyermekes esetében – a magyar emberek kilencven százaléka képtelen többet elérni, mint amit a szülei – *Eurofund*, 2017). Bár közkeletű vélekedés, hogy a hajléktalan, az alkoholista, a munkanélküli a saját szerencsétlenségének a Kovácsa, valójában a társadalom felelős a tagjaiért, és az egyéni felelősségen túl (azt nem mentetve) közösségre is felelősek vagyunk azért, hogy minél kevesebb ember sodródjék periferiára.

Jézus ezt az erkölcsöt kéri számon a gazdag ifjún, hogy akarjon kilépni a komfortzónájából, és kezdje el felvállalni azt a felelősséget, ami akkor is az övé, ha erről nem akar tudomást venni. A közösségi felelősség fel nem vállalása is egyfajta hűtlenség.

5. Szolgálat

„Te Péter vagy, és én erre a kősziklára fogom építeni egyházamat.” (Mt 16,13–19; Káldi–Neovulgáta-fordítás)

Az ígéret annak ellenére hangzik el Jézus szájából, hogy valamivel később azt is megjövendöli, hogy Péter háromszor lesz hűtlen hozzá és tagadja meg. Az „egyszerre igaz és bűnös” (simul iustus et peccator) lutheri tanítását különösen a nyilvánvaló bűnököt elkövető, bűnbánó embernek nehéz magára értenie. Én, aki nagy, nyilvános, szegyenletes bűnt követtem el, hogyan mehetnék emelt fővel az emberek közé, és egyáltalán: kinek lenne még szüksége rám? Vajon mi marad még nekem az életből a szegyeneken kívül? Ilyen és ehhez hasonló gondolatok taglózzák le a bűnös embert (Pétert is!) – Jézus mégis erre a kősziklára, a Krisztusba vetett hitre akarta felépíteni az egyházát; a bűnös, de bűnbánó, Isten kegyelmébe fogadott emberre.

Megvan a maga ideje a gyásznak és a szegyennek is – de megvan a maga ideje a bűnbocsánatnak, a megtérésnek és az újjáépülésnek is. Egyszerre igaz és bűnös, ezek vagyunk mi – engedjük, hogy Isten szeretete áthassa a mi életünket is!

**MAROSSY
ATTILA**

evangélikus
teológus

Rejtvény

Keressük ki a Bibliából a jelzett igehelyeket, és párosítsuk össze a hozzájuk tartozó idézettel!

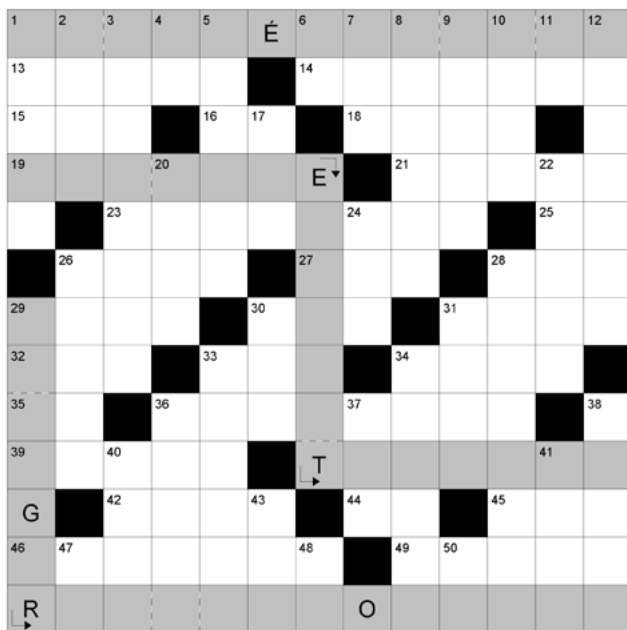
1. „Az Úr mindenkinek megfizet a maga igazsága és hűsége szerint.”
2. „Csak féljétek az Urat, és szolgáljátok őt hiven.”
3. „Igazság és jog trónodnak támasza, szeretet és hűség jár előtted.”
4. „Jó az Úr, örökké tart szeretete, és hűsége nemzedékről nemzedékre.”
5. „Jól látom a hűségeseket az országban, ők velem maradhatnak.”
6. „Hadd jöjjön be az igaz nép, mely hűséges maradt.”
7. „A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, ... hűség...”
8. „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő, megbocsátja bűneinket.”

1Jn 1,9a
Zsolt 101,6a
1Sám 12,24a
Ézs 26,2b
Gal 5,22
Zsolt 89,15
1Sám 26,23
Zsolt 100,5

Szeverényi Jánosné

Keresztrejtvény

A helyes rejtvénymegfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
Evangélikus Missziói Központ,
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Vízszintes:

1. Az igevers első része. 13. Népi hosszsmértékegység. **14.** Olyan U alakú szöghöz hasonló, lapos vaskapocs, melynek két hegyes vége derékszögre van hajlítva. **15.** Kölyök, angolul. **16.** Kínai hosszsmérték. **18.** Francia főrend. **19. Az igevers második része. 21.** Kortárs színész (Edit). **23.** A Kanári-szigetek egyike. **25.** Kissé egoista! **26.** Szegényesen él. **27.** Veterán kézilabdázó (Péter). **28.** Alsó vitorlarúd. **29.** Ésszel felfogó. **30.** Bizony, ősi szóval. **31.** A közepébe. **32.** ... Svanholm; svéd tenorista (1904–1964). **33.** Pipázik, népiesen. **34.** Sűrűlőeszköz. **35.** A mangán vegyjele. **36.** Művészeti irányzat, amelynek legjelentősebb képviselője a Beatles és a Rolling Stones együttes volt. **39.** Angolszász eredetű férfinév. **42.** Anna egyik beceneve. **44.** Litván autójel. **45.** Remekel a vizsgán. **46.** Leveles téstából készült édesség, melyet leggyakrabban csokoládékrémrel, illetve csokoládépudinggal töltenek meg. **49.** Eredeti, romlatlan energia.

Függőleges:

1. Szenegál fővárosa. **2.** Több svéd király neve. **3.** Hősies harci cselekedet. **4.** Gyűszű közepe! **5.** Nagyvárosi argó. **6.** Tengerszem! **7.** Spanyol sportjel. **8.** Dargay Attila 1985-ben bemutatott rajzfilmje. **9.** Amely személyre. **10.** Zadar névváltozata. **11.** Úszóláb széle! **12.** A dzsessz előfutára. **17.** Alapszófaj. **20.** Lépkedő, haladó. **22.** „Mértékadó” angol fizikus (James Prescott, 1818–1889). **24.** ... David Sankey; amerikai metodista énekszerző, Dwight Lyman Moody evangélista munkatársa (1840–1908). **26.** Fejlődési irányzat. **28.** Investál. **29. Az igevers harmadik, befejező része. 30.** Erdélyi folyó. **31.** Néhai válogatott labdarúgó, csatár, olimpiai bajnok (Ferenc, 1944–2006). **33.** Sistereg. **34.** Duális. **36.** Ércfejtő üzem. **37.** Orosz tehergépkocsi-márka. **38.** Túlra billen. **40.** Svájci származású vasöntőmester, gyáros, a magyar nehézipar egyik megteremtője (Ábrahám, 1814–1867). **41.** Több uniós ország pénze. **43.** Az ENSZ munkaügyi szervezete. **47.** Lyukas zokni! **48.** Verdun határai! **50.** Féltség!

Súgó: BENE, BUM, ESZKÁBA, GANZ, ILO, IRA, KID, ŐRI, PAIR, ZIL

Meleg Dávid

Könyvajánló

Gary Chapman: Maradjunk együtt!
– Házassági krízisek megoldása
Harmat Kiadó, 2022

„Manapság túl sokan és túl hamar döntenek a válás mellett, és ezért nagy árat fizetnek. Biztos vagyok abban, hogy sok elvált pár kibékülhetett volna, ha megfelelő segítséget találnak a problémáik megoldásához.”

Ezt a segítséget kínálja a neves párkapcsolati szakértő, Gary Chapman a „se veled, se nélküled” csapdájában vergődő pároknak, akiknek házasságát olyan súlyos problémák veszélyeztetik, mint például az alkoholizmus, a depresszió, a munkamánia, a hűtlenség, a verbális vagy fizikai agresszió, vagy akár az irányításmánia.

Philip Yancey: Kerülő utak a boldogsághoz
Harmat Kiadó, 2022

Philip Yancey szellemi mentorairól készített portréit tárja elénk. A bemutatott személyek a törvény mellett a kegyelmet, az ítélkezés mellett a szeretetet, a szenvedély mellett az értelmet is ismerték. Közülük néhányan a világra is komoly hatással voltak. Hűségesen követték a belső hangot, s nézeteikkel kiálltak a nyilvánosság elé. Akad köztük japán, holland, orosz, indiai, angol és észak-amerikai. Nem mindannyian keresztyének, Jézussal való találkozásuk azonban mindnyájukra maradandó hatást gyakorolt.

Imádkozzunk!

„Uram, taníts minket imádkozni.” (Lk 11,1)

Néha nem azért imádkozunk, mert örömet találunk benne, hanem mert megkérték rá, vagy nekünk kell vezetnünk az imakört. Előfordul, hogy csak azzal törődünk, milyen szavakat használunk, különösen nyilvános imádságainkban.

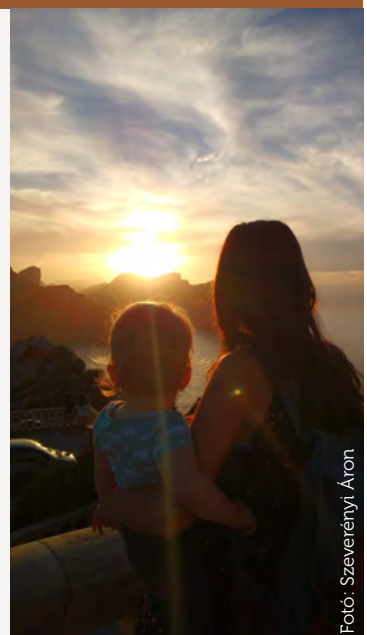
Isten nem veti meg tökéletlenségünket. Azt kívánja, hogy imádkozzunk; közösségre vágyik velünk. Az imádságban a szív a fontos, nem a szavaink. (Ng Beng Keow, Szingapúr)

Könyörögjünk:

- mennyei erőért, hogy hűségesek maradjunk nehéz időkben, megpróbáltatások idején is;
- mennyei látásért, hogy Isten szemével lássuk embertársainkat, családtagjainkat, munkatársainkat, és ne lemondóan, hanem reménységgel tekintsünk rájuk, imádkozzunk értük;
- hogy ne fáradjunk bele az imádságba, hanem inkább megtapasztalhassuk az Istennel való beszélgetés erőt adó, felüdítő hatását!

Adjunk hálát:

- Urunk minden esendőségünk ellenére újra meg újra tapasztalható irántunk való hűségéért;
- mert nem kell attól tartanunk, hogy Istenünk nem hallgat meg vagy haragszik ránk;
- Jézus biztatásáért: „aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” (Jn 6,37b)!

Fotó: Szeverényi Áron

Dr. Weiszer Elek lelkész hitvalló szolgálata

Középen Weiszer Elek és Szevik Imre

Dr. Weiszer Elek 1933-tól szolgált a miskolci evangélikus gyülekezetben. Duszik Lajos akkori lelkész irányítása alatt vallásitanítóként munkálkodott a város evangélikus ifjúságának hitbéli erősítésén. Az ifjúság körében nagy népszerűségnek örvendett, hiszen nem alapított családot, így jelenléte nem csak az iskolai hittanórákra korlátozódott.

Bár a város társadalmi életében nem vett olyan intenzitással részt, mint számtalan társadalmi és közegyházi aktivitást vállaló parókusa, a fiatalság életében tevékenyen közreműködött. Az 1940-es évek végéig még evangélikus egyházkerületi fenntartásban működő jogakadémia és tanítóképző diákjainak megmozdulásaiiban éppúgy részt vállalt, mint az evangélikus egyházi élet – akkor még létező – mindennapjaiban. Ezért nem is volt kétséges, hogy a gyülekezet Duszik Lajos

főesperes – az államhatalom által kezdeményezett, de az akkori kollaboráns egyházvezetés által kikényszerített – nyugdíjazását követően, ami jogosan váltotta ki az evangélikus hívek értetlenségét és elégedetlenségét, 1950-ben dr. Weiszer Eleket válassza meg lelkészévé.

Bár Duszik Lajos annak idején meglehetősen tekintélyelvűen irányította vallásitanító lelkészeit, s néhány komoly konfliktus is tarkította az együtt töltött éveket, dr. Weiszer Elek igazi keresztyéni szeretettel emelkedett felül a korábbi megpróbáltatások emlékére, s példás viszonyt alakított ki a nyugdíjas lelkésszel. Duszik Lajos és felesége részére lehetővé tette a lelkészlakás megosztásával a szolgálati lakásban maradási. Visszatérő motívum a jegyzőkönyvekben a harmonikus együttműködés, mellyel a nyugdíjas lelkészek segítettek a betegség, szanatóriumi gyógykezelés miatt időnként szabadságolását kérő lelkész munkáját.

Konszenzusra törekvő, visszahúzó személyként a Rákosi-korszak egyházellenes légkörét érzékelve a gyülekezet belső békéjének megőrzésére törekedett. Nem tett lépéseket annak

érdekében, hogy a két világháború közötti években jelentős társadalmi szerepet vállaló evangélikusság kilépjen a templom viszonylagos védettséget nyújtó falai közül, hiszen ennek akkoriban amúgy sem volt realitása. **Ez azonban nem jelentette azt, hogy ne lett volna határozott véleménye a fennálló viszonyokról.** 1953 januárjában elhangzott lelkési jelentésében így szól egyházunk helyzetéről, melyben látnoki módon előre vetíti a *Sztálin* néhány hónappal későbbi halálát követő politikai fordulatot:

„Mostan, midőn minden valószínűség szerint ez évben el fog dőlni a világ jövődjének fejlődésének irányvonala, az egyház nem zárkozhat el a feladatok felmérésétől, s az útmutatás elöl. Egészen hamis bűnbánattal nem állíthatjuk azt, hogy mivel nem mondtuk meg a múlt uralkodó rendszerének hibáit, ezért elvesztettük a megbízatást arra is, hogy a jelenlegi hibákat feltárjuk. A hibák feltárása az önistenítő uralkodók üldözését eredményezi, s ha gyávák voltunk a múltban vállalni az igazság és szeretet keresztjét, bizony nem az-

zal büntet az Úr, hogy hallgatással biztosítsuk szenvedésmentes életünket, hanem a szeretet és igazság tüzeit oltja belénk, hogy vállalva a keresztet megmentsük a helytelenül kormányzó és kormányzott embereket az igazságtalan és szeretetlen cselekedetektől. A pusztá kritika nem épít, s ettől Isten országa sem épül.

Egyházunknak nemcsak az a bűne, hogy elzárkózott a világ elől, hanem az is, hogy a világ helytelen útján igenlésével akar a maga részére a világban menedéket biztosítani. Csak önmagára gondolt akkor, mikor a feladata mások megmentése is volt. **Egyházunkra is vonatkozik az Úr örök érvényű megállapítása, hogy »aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, és aki elveszti énérettem, megtalálja azt.«**

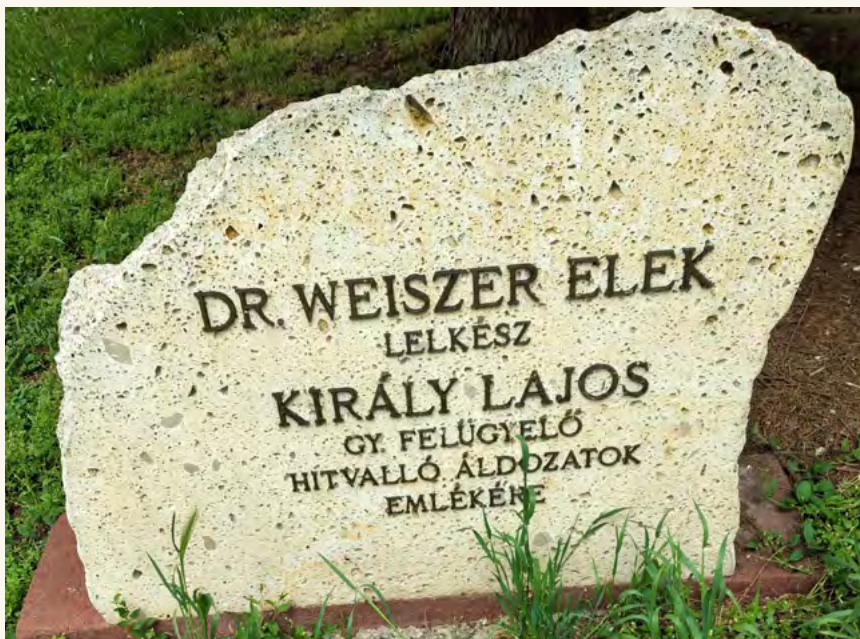
Az 1956. évi forradalom és szabadságharc idejéből kevés dokumentum maradt fenn a gyülekezet levéltárában. A gyülekezet akkori segédlelkésze, *Bodrog Miklós* későbbi visszaemlékezéseiből tudjuk, hogy ő november első napjaiban a miskolci rádió adásában szolgált fel a keresztyéni megbékélés jegyében a város lakosságát az erőszakos cselekmények beszüntetésére. Bár a beszéd szövegét megismerve azt is gondolhatnánk, hogy ezért a forradalmat leverő Kádár-rendszerrel akár dicséretet is kaphatott volna, hiszen hozzájárult a felbolydult város hangulatának lecsillapításához, utóbb ezért távoznia kellett a városból. Bár nyugdíjazásáig alkalmazásban maradt, csak a perifériára szorítva szolgálhatta egyházunkat. A gyülekezet egésztől azonban különösebb megtorlás nem érte, s a megkeseredett hangulatot csak a gyülekezet felügyelőjének, *Király Lajos*nak 1957 vizkeresztjén elhangzott beszámolójából – mely feltehetőleg tükrözte dr. Weiszer Elek álláspontját is – ismerhetjük meg:

„Keresztyénységünk eddigi hibás hatalomtámogató politikája, illetve érdektelen, megalkuvó visszahúzódnása nem tartható fenn, ha bennünk Krisztus Lelke, indulata lakozik. Ellenforradalmat igazolni akaró hazugságokkal nem támogathatja a leigázás jogosultságát, de nem szolgálhatja a fellobbanó gyűlöletet sem. Mindenki iránt érzett szeretettel kell keresni a kibontakozás útját, melyen nem szabad semmi igazságot sem felfedtetlenül hagynia, de gondoskodnia kell arról is, hogy a felfedett hazugságok ne robbantsanak ki újabb szenvedélyeket, hanem szeretettel tisztázzák a jövő fejlődés igaz útját.”

A fenti gondolatok máig ható tanulságot rejtenek. Az államhatalom-

hoz való dörgölözés, annak feltétel nélküli, önfeladással járó kiszolgálása nem jelenthet járható utat egy krisztusi tanításokat érvényesíteni kívánó keresztyén közösség számára.

Az ötvenes évek végétől fokozatosan a konszolidáció útját választó ál-

lamhatalom néhány évig nem kívánta feleslegesen bolygatni a gyülekezet életét, de a hatvanas évek közepére újból nekilátott az egyházi befolyás megnyirbálásának. Ennek részeként került sor dr. Weiszer Elek elmozdítására. Erre az ürügyet az úgynevezett „fordítói munkaközösség” tevékenysége jelentette, mely a korszerű nyugati teológiai irodalom fordítását és a lelkészi kar körében történő kéziratos terjesztését tűzte ki célul. Ebben dr. Weiszer Elek is szerepet vállalt, bár ennek nyomait csak közvetve ismerjük, erre vonatkozóan a gyülekezeti levéltár nem tartalmazott dokumentumokat.

Az egyháztanácsai jegyzőkönyvek már csak azt a tényt tartalmazzák, hogy a lelkészt „a püspöki hivatalba kérték be, ahol a lelkészi állásról való lemondásra és a hernádvecsei lelkészi állás önkéntes elfogadására szólították fel.” Miután a felkínált lehetőséget nem fogadta el, az ügy fegyelmi eljárás alá került, s „az egyházkerületi törvényszék határozata alapján a lelkészt azonnali hatállyal felmentették állásából, s a kisvárdai gyülekezetbe helyezték át adminisztrátori minőségben.”

Ezt követően dr. Weiszer Elek a lelkészi munkáról lemondott, s szerény világi állásban helyezkedett el, nyugdíjasként is dolgozni kényszerült. Természetesen arról sem lehetett szó, hogy jogászai diplomáját hasznosíthassa.

A gyülekezet nehezen nyugodott bele abba, hogy elveszítette szeretett lelkészét. Naiv módon írásbeli kérelemmel fordult az állami és a pártvezetéshez, hogy a lelkészt helyezték vissza állásába. A lelkész tevékenységének ki-
jószerző értékelése így szólt:

„A hivatal tájékoztatása szerint a lelkésznek »része volt olyan külföldi propagandaanyagok illegálisnak minősülő átvételében és terjesztésében, ami a mai egyházi vezetés szemléletétől idegen, sőt ezzel ellentétes és az állam számára is káros. Ezért a magunk részéről is egyetértünk az egyházi eljárással, amely az ország második legnagyobb városából dr. Weiszer Eleket egyházi okokból és büntetésből máshová helyezte át«.

Az egyházügyi hivatalhoz történő fellebbezésből – ha más értelme nem is volt – világossá vált az elmozdítás valós indoka, s hogy a lelkész eltávolítása során az akkori egyházvezetés az állami akaratot hűen kiszolgálta.

DR. ZSUGYEL JÁNOS

a Miskolci
Keresztény
Szemle
főszerkesztője,
a budapest-fasori
evangélikus
gyülekezet tagja

Az írás összeállítása a gyülekezeti levéltár dokumentumai, valamint az ezt feldolgozó Szabik Imre – Zsugyel János: A miskolci evangélikus gyülekezet 1945–1997 közötti története, Arnót, 2022 című könyv alapján történt.

Amit a szőlőben tanultam

Kedves családi, baráti, testvéri látogatás végén kaptam a felkérést és a címet, ami mélyen elgondolkodtatott. Sokszor kiehéztettem a televízió, rádió, internet után egy jó beszélgetésre. A nyár végi délutánon gondolatokat csereberélgettünk egyházzal, hitről, múltból, politikáról, testi-lelki örömeinkről, bajainkról. Ez az írás a találkozás élményéből és a címmel való tusakodás keverékéből született.

Először kérdések sora ágaskodott bennem: Milyen szőlőről van szó? Kik és mit tanítottak nekem? Milyen tanuló voltam és vagyok, milyen bizonyítványt állítottak ki rólam? Lépést tartottam-e a rohanó idővel, az adott kor kihívásaival? Mindig csak okítottak és habzsoltam mások, bölcsebbek tudását, tapasztalatát, vagy nekem is sikerült átadnom valamit a kapott ajándékokból? Rájöttem, hogy itt nem másról, mint az eddig lepergett több mint hét évtizedről, az életemről van szó. Sőt, eleimről: apai ágon a Felvidéken, Nemeskényen, a Kemencsánál, a Szécsi-szigeten élt, hitükért, felnövekvő nemzedékért, megélhetéért küzdő lelkészekről, tanítókról, gazdálkodókról. Anyai ágon pedig a Balaton-felvidéken, Akaliban, Dörgicsén, Köveskálán, Kővágóörsön vincellérként szőlővel, borral foglalkozó őseim génjeimbe ivódott tapasztalatát hordozom.

Szőlész-borászként, lelkészként számomra egybefonódik egy szőlőtőke vagy egy egész domboldalt, hegyoldalt káprázatosan díszítő ültetvény látványa és Isten népe, amiként a 80. zsoltár szerzője énekel róla és könyörög érte (Zsolt 80,9–16).

Isten mai népéről, népéhez is szól az Ószövetség egyik leggyönyörűbb költeménye, szüreti örömnépe-éneké Ézsaiás próféta példázatában (Ézs 5,1–5). **Jézus ennél is tovább megy: élet, megmaradás, gyümölcstermés, a jövő az egyén, a közösség számára csak benne maradván lehetséges** (Jn 15,1–8). A Da Bibere Zalai Borlovagrendünk zászlaja is Jézust idézi: „Én vagyok az igaz szőlőtő”. A zászlónkon, lovageresztünkön látható szőlőtőre feszített Krisztus mindenki számára hirdeti, hogy szabadítás, megváltás, megújuló élet egyedül az értünk életét áldozó, feltámadott Úr Jézus által van.

***Próbákkal küszködtem,
ugyanakkor
megmagyarázhatatlan
csodákat éltem át.***

Ha a szőlőre mint növényre gondolok, magam előtt látom azt az egy tő kékfrankost, amely a répcelaki egyházközségi föld roskadozó, rozsdás drótkerítésére futva, nagy gazban és csenevész ringlófák mellett életéért és a gyümölcs-

termésért küzd. Gimnazistaként a Sopron közeli háztáji szőlők látványa kísért, majd később Gyöngyös, Nagyréde, a mátrai úti gyakorlótelep végelethetetlen szőlősorai, a Somló-hegy keleti, déli, nyugati állami gazdaságának régi és új művelésű területei, végül pedig a bencehelyi hétszáz tő, amit már mi telepítettünk.

Lelkészként az Úr szőlőjében fáradtam Nemespátrón, Gyékényesen, Barcsan, a negyven éve még összesen hétszáz lelket számláló gyülekezetekben, majd a Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye tízezer fős népe között első esperesi időszakom alatt, később zsinati vezetőként kitekintve egész evangélikus egyházunkra.

Áldott emlékü tanítóim a főiskolán: a szőlészeti tanészék vezetője, adjunktusa, gyakorlatvezetője. Ők nemcsak a szakmát, annak alapjait, fortélyait ismertették meg velünk, hanem emberségre, a jövőre való nyitottságra, a beosztottakkal való megértő

bánásmódra is neveltek. Sok munkatársamtól tanultam a Badacsonyi Állami Gazdaságban, valamint a borrendi tagtársaktól, a bencehelyi hegyszomszédoktól és a révfülöpi országos borverseny előadóitól, résztvevőitől.

Az egyházi sor bővebb: kezdve a lelkészcsaládi, répcelaki gyülekezeti légkörtől a keresztszüleimen át, majd a gyöngyösi evangélikus és református lelkészek szeretetteljes testvéri pásztrolásán keresztül sokat kaptam. Az egész életemet meghatározó váltás, az életem delén ért elhívás Isten által kiválasztott embereszközei: a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke, az Evangélikus Teológiai Akadémia teológusotthonának igazgatója és a sógorom voltak. Belém vésődött a tanítás: „Nem hatalommal és nem erőszakkal, hanem az én lelkemmel! – mondja a Seregek Ura” (Zak 4,6). Bűnbánat, bűnvallás nélkül nincs bűnbocsánat. Megszólított az Úr igéje, amely „perzselő tűzzé vált szívemben, csontjaimba van rekesztve” (Jer 20,9). Nem hallgatok róla én sem, amíg élek, hirdetnem kell. Felsorolhatatlanok a teológiai tanárok, lelkésztársak, lelkési munkaközösségek alkalmi, a konferenciák és a gyülekezeti tagok, akiktől hűséget, szeretetet, reménytelen helyzetekben reménységet kaptam.

Maga a szőlőnövény is tanított türelemre, alázatra, kitartásra, újra és újra nekifeszülésre. A szőlő a fény, a világosság felé törekszik, kúszik, kapaszkodik megállíthatatlanul. Az alapon, a tőkén maradás, az onnan való táplálkozás, a fény felé igyekvő vesszők, levelek, kacsok, amelyek kapaszkodnak, mind az életet szolgálják, jelzik – szimbolikusan és valóságosan. Jó lenne, ha mi, emberek is ezt tennénk a Világ Világosságával, az Igazi Szőlőtővel kapcsolatban.

Visszatekintve tanulmányaimra, a főiskolán soha nem tartoztam az eminensek közé, de a teológia, a szolgálat teljesen más. Igyekeztem, amit lehet, beleadni, hogy látásom tisztuljon, és kérni szüntelenül elhívó, szolgálatban mindig megtartó Uramat, hogy ő bővítsen ismereteimet, mutasson meg egyre többet magából. A végbizonyítvánnyal kapcsolatban Pál tanított, hogy irgalmas mennyei Atyámra, megváltó Jézusomra hagyatkozhatok, bennük teljesen megbízhatok (1Kor 4,1–5).

A világgal való kapcsolatban korábban a szinkronra törekedtem, ma már a mennyei Atyámmal, megváltó Urammal való kapcsolatot a döntő a Lélek által. Igyekeztem, igyekszem mindig a szőlőtől, embertársaimtól és mindnyájunk legfőbb Tanítójától tanulni. Hogy mit sikerült másoknak átadni, nem tudom, de azt igen, hogy a jó pap és szőlész-borász valóban holtáig tanul. A végső válasz, a teljes ismeret, bizonyosság odaát van.

A becsehelyi hegyen Nóé apánkat követve szőlőt ültettem (1Móz 9,20). A körültekintést igénylő telepítési műve-

lethez több jó szakértő barát tanácsát is kikértem. A szőlőtelepítés embert próbáló feladat, mégis nekiálltam hatvannégy évesen egy ilyen vállalkozásnak, ami visszatekintve nagy merészség volt. Hiszen ma sokkal többet kell megtenni az ültetvényvel, mint amennyiről Ézsaiás ír (Ézs 5,2), az egyre több kihívást hozó mai helyzetről nem is szólva (felmelegedés, új veszélyes kártevők, kórokozók).

A küldetés, amire megbízatást kaptunk ezen a csodaszép bolygón, a Földön, nem változott: műveljük, őrizzük a ránk bízott kertet (1Móz 2,15)! Ez mégsem olyan egyszerű. Újak a technológiák, azonban az erő fogyatkozik, így viszont a tornyosuló feladatokat hobbiként, félvállról véve képtelenség megoldani. Az Úr szőlőjében hasonló a helyzet, de biztatóbb az, hogy nemcsak magamra és emberi segítségre számíthatok, hanem a legnagyobb teremtetőre, útbaigazítóra, a megígért és mindenkor jelen lévő Vi-

gasztálóra is. Ő sok erőtlenségünk, gyengeségünk ellenére is végzi a megőrző, teremtető, építő munkáját, amint Pál apostol ír róla (Ef 4,16). Ma is ad feladatot, száját, nyelvet, szólásra készítet, hogy Jézusról tanúskodjam. Hogy ott, akkor, amikor ő akarja, az örömhír az emberek szívéig, lelkeig hatoljon.

A kapott feladatok közben a hegyi birtokon és az Úr szőlőjében egyaránt próbákkal küszködtem, ugyanakkor megmagyarázhatatlan csodákat éltem át. Mindkét területen komoly lelki próbatétel volt a főiskolán és a teológián tanultak, a szakkönyvek és a könyvek könyve, valamint a terepen a mindennapi élet valósága közti jelentős különbség. A 2014-ben telepített szőlőben átélt nehézségekről könnyebb írni, mert a próba közben, vagy közvetlenül utána mindig jött a csoda. A 2016 áprilisában száz százalékban, majd 2017-ben ötven százalékban feketére, zörgősre fagyott fiatal oltványok nem hagyták magukat, és rácsodálkozhattam: a szőlő életet igénylő növény. Sírás, teljes lemondás, majd bizakodó reménység volt, ami áthatott. Harcolni atkákkal, levelet, fűrt, a termést tönkretévő gombákkal, a tápanyagáramlást megakadályozó köröközöt hordozó kabócákkal nem könnyű. De mindig voltak angyalok, akik jó tanáccsal, gépekkel ajándékoztak meg. Idén egy „véletlen” telefonhívás során elpanaszoltam egy jó barátunk, hittestvéremnek, hogy nincs emberem. Másnap a permentezés megtörtént általa a legjobb szerkezettel, tizenkét perc alatt.

Az egyházi szolgálatban is vannak nehéz próbák. Megélt tapasztalatom, hogy a hegyen viszont kisimul a lélek.

»

A legnagyobb csoda az elhívás az Úr szőlőjébe. Emellett a próbák eltörpülnek. Ez határozza meg tanulmányaimat, aktív és nyugdíjas szolgálataimat, amíg tanúságtételre nyithatom számat. Csoda, kitüntetett időszak volt a '90-es évekbeli kis ébredés, mikor lelkesítársakkal együtt készültünk egyházmegyei alkalmakra és Lélektől áldott összhangban szolgálhattunk.

A próbákkal megtűzdelt aktív idő után most a mindennapi események láncolatában majd' minden nap felfedezem Urunk apró, hétköznapi, de annál áldásosabb csodáit. Így nem marad más, mint a naponkénti hálaadás, amit egy évfolyamtársamtól idézek: „Hála legyen néked mindenért, hétköznapi ünnepért, társakért, csendekért, hála mindenkiért”. Nem utolsósorban sok bőjt után az idej, mennyiségben, minőségben kiváló leszüretelt szőlőtermését.

Végül ne maradjon ki a lényeg: el kell jutni a borig, mert a bor a szőlőtermesztés koronája. A borig, amiről Jézus így vall az utolsó vacsorán: „ez az én vérem”. Sőt arról a reménységről, bizonyosságról is beszél a szinoptikus evangéliumok szerint, hogy van tovább: „Bizony, mondom néktek, hogy nem iszom többé a szőlőtő terméséből addig a napig, mikor újat iszom az Isten országában” (Mk 14,25).

Meg vagyok győződve, hogy ünnepelni nála, vele az ő országában – ez lesz a legnagyobb csoda.

SMIDÉLIUSZ ZOLTÁN

nyugalmazott evangélikus esperes

Péter Attila versei

A profán komfortzónán túl

(1Kor 17,14)

Most már tudod, hogy elkényelmesedtünk.
Keveset adtunk, sokat fogyasztottunk.
Azt akartuk, hogy minden úgy legyen,
amit mi szentül hittünk és akartunk.

Panaszkodunk, hogy nyáron nagy hőség van,
télen pedig alig volt némi hó.
Kérlek téged, ne vádoljuk most Istent!
Mi hittük azt: mi tudjuk, mi a jó.

Itt van az idő. Legyen harcos kedved!
Szomjas a patak. Medre rég kiszáradt.
Itt az idő, hogy Istennel beszéljess.
El kell hagynod profán komfortzónádat.

Isten erős csendje

Ma nagyon kell az Isten
végtelen, erős csendje.
A mindenségnek ritmusa van:
remekbe szabott rendje.
Ne törj, ne zúzz! Egy szót se szőlj!
Hallgasd az Istent szótlanul!
Ma nagyon kell az Isten
végtelen, erős csendje.
Mit széjjelvertünk szavakkal,
most szedi Isten rendbe.

A templomok titka

(Jn 3,16)

A templomokat mindig is szerettem.
Betértem néha szomorún-vidáman.
Csak akkor törtem meg a fennkölt csendet,
ha szent hangszerén halkán orgonáltam.

A templomokban komolyság s derű van.
Valami engem oda űz és hajt.
Mert ott dolgozik Isten erős csendje:
elnémítja a lármás utcázajt.

Csodálkoztam, hogy mért szeret az Isten.
Krisztus keresztyén válaszolt nekem.
Most már tudom, hogy mért szeretem házáat:
a templomokban Istent szeretem.

HALVÁNYKÉK PÖTTY

Krisztus megüresítette önmagát,
szolgai formát vett fel, emberekhez
hasonlóvá lett, és emberként élt;
megalázta magát, és engedelmes volt
mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.

FILIPPI 2,7-8

1977-ben a NASA azzal a céllal bocsátotta fel az űrbe a Voyager-1 űrszondát, hogy fényképeket készítsen a környező bolygókról. Tizenhárom évvel

később, 64 000 kilométer per órák sebességgel elvágta-tott Naprendszerünk legtávolabbi pontja, a Plútó mellett. Ekkor az űrszonda visszafordult a Föld felé egy szelfi erejéig. Ez a kép „Halványkék pötty” néven vált ismertté. A több mint hatmilliárd kilométer távolságból készült fotó megrázta a tudományos világot. Miért? Mert először sejtettük meg, milyen kicsi is a mi Földünk valójában a

világegyetem kiterjedéséhez képest. Ennek fényében még hihetlenebb, amit Jézus tett! Egyenlő volt Istennel, de otthagya a mennyet, és egy lett közülünk. Mária és József családjába született, akik egyszerű emberek voltak. Bölcsője egy poros jászol volt Betlehem városában. Itt élt, szeretett, gyógyított és tanított ezen a kicsi kis „Halványkék pöttyön”. Azután pedig, Istennek engedelmeskedve, önként vállalta a halált a kereszten, hogy minden egyes ember ezen a kicsi kis kék pöttyön bűnbocsánatot nyerjen, ha Istenhez kiált.

Igen, leírhatatlanul kicsik vagyunk. Egyesek szerint nem is számítunk igazán. De ha ránézünk Jézusra, arra, aki otthagya a mennyet, hogy lejjön erre a „Halványkék pöttyre”, már tudjuk, mi az igazság: Istennek nagyon is fontosak vagyunk. Hiszen egyetlen Fiát adta, hogy megismerhessük őt.

Köszönöm, Istenem, hogy elküldted Jézust, hogy megmentsen engem, és így megismerhetlek téged. Emlékeztess arra, hogy bármilyen apró vagyok is, te fel tudsz használni, hogy nagy dolgokat tegyek érted.

GONDOLTAD VOLNA?

A csillagászok hatvan különböző felvételt szerkesztettek össze, így jött létre a „Halványkék pötty” néven ismertté vált kép. Minden felvétel 640 000 pixelből állt. A Voyager-1 űrszonda olyan messze volt a Földtől, hogy a pixeleknek öt és fél órába telt, amíg elértek hozzánk. A felvételeket pixelenként továbbították, és hónapokig tartott, amíg az egész kép elérte a Földet. Ezt nevezem lassú letöltésnek!

Louie Giglio: Leírhatatlan – 100 tudományos kaland Isten csodálatos világegyetemében

Encián Kiadó, 2020

Tudományos áhitatoskönyv gyerekeknek. Tudomány és hit?! Igen! A könyv számtalan példán keresztül mutatja be, hogy a körülöttünk lévő világ megismerése hogyan erősíti hitünket és segít közelebb kerülni a szerető, gondviselő, minket név szerint ismerő és megváltó Istenhez.

A kötet többek között kapható az Evangélikus és a Huszár Gál könyvesboltban. További információk és rendelés a kiadó honlapján: encian.hu

Kerestem Istent fűben-fában...

László Viktor neve az Ez az a nap! felekezetközi rendezvény szervezőjeként ismert. Ez a rendezvény Közép-Európa egyik legnagyobb keresztyén találkozója.

Fotó: Szabó Levente

Viktor, mi a te történeted, hogy került ebbe a szolgálatba?

Nem születtem keresztyén családban, bár volt egy nénikém, aki rendszeresen imádkozott értem. Akkoriban nem is nagyon tudtam, hogy valójában mi az imádság. Csak azt láttam, hogy néha csendben elvonul.

A szüleim nagyon tisztességesen próbáltak nevelni, mindent megtettek értem, de a keresztyénség, a vallás gyakorlás nem volt jelen az életünkben. Száznolcvan fokok fordulatot jelentő – pálinak mondható – megtérésem volt.

Huszonevésen kezdtem Istent keresni. A katonaság után nagy kérdésem volt, hogy merre menjek tovább. Akkoriban erős szellemi beáramlás volt tapasztalható az országban. Mintha kiszabadult volna a „szellem a palackból”, a jó és a rossz spiritalitás egyaránt megjelent. Rengeteg könyvet lehetett kapni. Elindultam ebben a spirituális útvesztőben, a New Age és az okkult áramlatok mentén. Kerestem Istent fűben-fában, azt hittem,

hogy mindenhol egyformán megtalálható. Mindegy, melyik vallásban, a reikiben, az agykontrollban keresem, minden út ugyanoda vezet, csak másképp magyarázzák a dolgokat. Még akár hangozhatna jól is, hogy Isten olyan irgalmas, olyan rugalmas, hogy mindegy neki, hogy milyen úton közelítünk felé.

Aztán egyszer csak Jézus bekopogtatott a szívem ajtaján *John Stott* lelkész egyszerű kis könyve, a *Hinni Jézusban* olvasása nyomán. Egy református lelkészől kaptam ezt a könyvet, amikor időközben sikeres üzletemberré válva már mindennel foglalkoztam, csak az Úr útjával nem. Akkor úgy éreztem, hogy ez is egy válasz lehet a korábbi kereséseimre. Egyszer volt is alkalmam Csillebércen, egy konferencián Stott lelkésznek személyesen megköszönni és elmondani, hogy az ő könyvét olvasva térhettem meg.

Persze más magvetésekre is szükség volt, amelyek idővel beérték. Ilyen volt az *Ámen* zenekar egyik kazettája – akkor még CD sem létezett –, ame-

lyet sokat hallgattam. Nagyon jól megfogalmazva, versekbe szedve, rap zenével magyarázta el *Pajor Tamás* az evangéliumot.

Huszonegy évesen döntöttem Jézus mellett egy kis katolikus karizmatikus közösségben. Imádságot kértem, mert éreztem, hogy amellet, hogy sok mindent elértem az életben, valami mégis hiányzik. Akkor, ott megtapasztaltam Isten szeretetét. Ez 1992 decemberében történt. Azóta nem akarok semmi másnak első helyet adni az életemben, csak neki.

A hitem miatt ott kellett hagynom a cégeimet, mert nem mindent tudtam összeegyeztetni a megváltozott értékrendemmel. Isten pedig új kezdetet adott. Családot alapítottam, gyerekeim születtek. Minden megváltozott. 1995 körül egy főállású szolgálat kezdődött el az életemben. A vállalkozások és a cégeim inkább csak a háttérben szolgálták a család megélhetését és más nemes célok támogatását. Az Ez az a nap! 2000-től szinte már az egész kapacitásomat lekötötte, hiszen egy ilyen, tízezreket megmozgató rendezvényhez egyéves szervezőmunkára van szükség.

Amikor köszöntöm az résztvevőket, és látom a színpadról a csillogó szemeket, emberek ezreit, akik éhesek és szomjasak Istenre, úgy érzem, hogy ennél jobb és nagyobb dolgot nem nagyon lehet csinálni, mint hogy lelki táplálékot nyújtsunk ezeken a rendezvényeken keresztül.

**Nem egyházi alkalmazott vagy, hanem egy keresztyén vállalkozó, aki profi módon szervezi ezeket az alkalma-
kat.**

A rendezvény nem tartozik egyik egyház missziójához sem. Talán éppen ebben van az ereje. Mindenki magáénak érezheti.

Egy budapesti pásztorkör lelki összefogásából született meg az első alkalom. Minden felekezetből összejártunk hónapról hónapra imádkozni. Ott alapoztuk meg ennek a rendezvénysorozatnak a létét. Miután láttuk, hogy nagyon nagy rá az igény, hogy az emberek Isten jelenlétében lehessenek egy tágabb közösségben, 2000-től évről évre megrendezzük. Sok visszajelzést kapunk olyanoktól is, akik nem elkötelezett gyülekezetlátogatók, és talán maguk sem tudják, hogy Isten keresik, de vágnak a rendezvényen tapasztalható légkörre.

Harminc évvel a megtérésed és huszonkét évvel a rendezvénysorozat kezdete után hogyan fogalmaznád meg: ki a Názáreti Jézus? Mit adhat ő ma a világnak és a mi személyes életünknek?

Ha nagyon tömören akarok fogalmazni, akkor azt kell mondanom, hogy mindent. Aki olvassa a Bibliát, rájöhet, hogy az egész központi üzenete valójában

maga Jézus Krisztus. Az, hogy ő megjelenik mint Megváltó.

Ő megvált a bűneinktől, örök életre vezet, vár a másik oldalon, ahol minden sokkal szebb annál, ami itt van. Ezzel perspektívát nyújt az embereknek. Az ő kereszthalála árán juthatunk oda, ahová a magunk erejéből soha nem tudnánk.

Számomra ő a legfontosabb személy a történelemben. Nagyon nehéz azt mondani valakiről, akit nem látunk, nem tudunk megtapintani, nem tudunk vele úgy beszélgetni, mint egymással, hogy ő a legfontosabb, akit mindenkinek meg kell ismernie – de ez így van.

Van-e egy vagy akár több számodra különösen fontos bibliai idézet?

Talán a 2022-es rendezvényünk vezérigéjét említeném: „Mert megjelent az élet, mi pedig láttuk, és bizonyosságot teszünk róla, és ezért hirdetjük nektek is az örök életet...” (1Jn 1,2). Az élet jelent meg Jézus Krisztus személyében. Most, a halál korszakában, járvány és háború idején, amikor két éve azt hallgatjuk a hírekben, hogy hányan haltak meg, mi azt hirdetjük, hogy Jézus az örök élet ajtaja. Rajta keresztül mehetünk az Atyához. Ez az ige az, ami most nagyon a szívemen van.

A János evangéliumából pedig az a rész, amikor Jézus arról beszél, hogy a benne hívők „mindnyájan egyek legyenek” (Jn 17,21). Építse a hidakat ez a támogató szeretet a magyar eklézsiában. De ez csak Jézus személye által valósulhat meg.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Két kis embrió örül egymásnak. Mária meglátogatja Erzsébetet, akinek méhében megmozdul a mini Keresztelő János. Ezen a moccanáson sok múlik... Vajon megmozdul-e bennem bármi, amikor jönni látom az Urat a kenyérben, az igében, a szegényben, a másik emberben, az odaszánt életű papban, a házastársamban, a gyerekemben? Vagy csak rutinosan kezelem a helyzetet, mint feketeöves hívő, aki az összes teológiai okfejtést ismeri, tudja, hogyan kell viselkedni az igazak tanácsában és gyülekezetében, de a szíve már úgy bekövélt, hogy az Isten titka nem képes őt megrendíteni? Pedig nap mint nap találkozom a még embrió-forma, kibontakozásra váró Isten-emberrel. Sőt, nekem kellene őt kihordanom... Vagy annyi fájdalom ért már az Istennel és az ő embereivel kapcsolatban, hogy jól lelakatoltam a bensőmet, még a kulcsot is kútba hajítottam? Így aztán hiába kopogtat szerelmes üzeneteivel a Teremtő, süket csönd a válasz, nem várok semmi jót az égtől, bőven elég volt, ami eddig jött, sok is! Hát közi szépen! Pedig ha Isten közelségétől megmozdul bennem, elindul bennem, csírázni kezd bennem valami, és nem fojtom el, és nem felejttem el, hanem táplálom, növeszttem, erősítem, akkor áldott leszek, és áldott lesz a bensőm, vagyis a mindenséggel leszek eljegyezve.

LACKFI JÁNOS

Fotó: László Benedek

Kitekintés

Összeállította és megjegyzéseivel ellátta: Ribár János, nyugalmazott evangélikus lelkész, tanatológus

Kampány vs. misszió

A Magyar Ateista Társaság kampányt indított annak érdekében, hogy az októberben kezdődő népszámlálás alkalmával minél többen vallják magukat vallástalannak vagy ateistának. S azt kéri, hogy akiknek elégük van a „keresztény Magyarország” szolamából, az egyházak és az állam összefonódásából, azok vallják magukat tudatosan istentagadónak, istenteleneknek, egyház- és keresztényellenesnek (Forrás: Go Get Funding).

*

Nekünk, akik Krisztus tanítványainak valljuk magunkat, tudatosan szembesülnünk kell azzal a szent igével, amit Jézus Krisztus, a Megváltónk mondott: „aki pedig megtagad engem az emberek előtt, azt majd én is megtagadom mennyei Atyám előtt” (Mt 10,33). Bizony, bizony, ha csak szólam lenne a hitvallásunk, akkor igazuk lenne a kritikus támadóknak, viszont minden tekintetben figyelemfelkeltő Jézusnak ez a szava: „De mondom nektek, minden haszontalan szóról, amelyet kimondanak az emberek, számot fognak adni az ítélet napján...” (Mt 12,36).

Kitiltották a Bibliákat az iskolákból egy texasi tankerületben

Új oktatási programot fogadott el egy texasi tankerület, amelynek értelmében arra kötelezik az alájuk tartozó intézményeket, hogy távolítsanak el minden olyan könyvet vagy kiadványt, amely ellen az elmúlt évben panasz érkezett. Mint az új oktatási programban kiemelik, ezeknél a műveknél tartalmi felülvizsgálatot kell indítani, és meg kell állapítani, hogy megfelelnek-e az oktatási irányelveknek. A kifogásolt és vizsgálat alá vont művek között a Biblia mellett szerepel például az *Anne Frank naplója* című könyv egy képes kiadása.

Még Lengyelországban is növekszik az egyházellenes bűncselekmények száma

Szerte a világon élesedik a keresztények elleni harc. Még Lengyelországban is! „2016 óta majdnem megduplázódott azon bűntettek száma, amelyet vallási gyűlöletből követtek el keresztényekkel szemben” – közölte *Krzysztof Sierak* lengyel helyettes főügyész. A lengyelországi Poznań városában a kerületi bíróság felmentett egy vádlottat, aki 2019-ben egy demonstráción a krakkói érsekről készített bábuságot a torkát vágta át, és így tüntetett az egyház tanítása ellen. Az ügyészség álláspontja más. Ez felér a gyilkosságra való buzdítással. Az ügyészség a felmentő ítélet után bejelentette, fellebbezni fog a poznańi bíróság felmentő ítélete ellen.

*

Amikor ilyen hírekről olvasunk, jussanak eszünkbe azok a szent igék, amelyek a Krisztus visszajövetelét megelőző időszakok szellemi állapotát jelzik. Ezt az időszakot „utolsó időknek” nevezzük, és például ezt olvassuk erről: „az utolsó napokban nehéz idők jönnek. Az emberek ugyanis önzők, pénzsóvárák lesznek, dicsekvők, gőgösek, istenkáromlók, szüleikkel szemben engedetlenek, hálátlanok, szentségtelenek, szeretetlenek, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértéktelenek, féltelenek, jóra nem hajlandók, árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, akik inkább az élvezeteket szeretik, mint Istent” (2Tím 3,1–4).

Egy részlet a 2Tím 4,1–3-ból: „A Lélek pedig világosan megmondja, hogy az utolsó időkben némelyek elszakadnak a hittől, mert megtévesztő lelkekre és ördögi tanításokra hallgatnak, és olyanokra, akik képmutató módon hazugságot hirdetnek, mert lelkiismeretük érzéketlenné vált. Ezek tiltják a házasságot...”

Emberi jogi szervezetek adatai szerint 360 millió keresztényt üldöznek a világban. Fenyegetésnek vannak kitéve, hátrányosan különböztetik meg őket. Öt évvel ezelőtt ez a szám „csak” 245 millió volt. „Akinek van füle, hallja!” (Mt 11,15)

Meglelték Bétsaida romjait

„Egy nemzetközi kutatócsoport bukkant az elveszett Bétsaida városának romjaira” – adta hírül egy izraeli napilap 2022. augusztus 10-én. Krisztus sokat gyógyított és tanított erre felé, több ismert csodatétele is e területhez köthető, az újszövetségi források szerint legalább három apostol innen származik. Különleges templomromokra is bukkantak, amelyek könnyen lehetnek a Péter háza fölé később épített templomnak a maradványai is.

*

Bétsaida városa a Genezáreti-tónál volt, nevének jelentése „halászás vagy halfogás háza”. Az Úr Jézus három apostola is – András, Péter, Fülöp – innen származott. *Josephus Flavius* zsidó történetíró szerint Bétsaidát Heródes Fülöp fejedelem alakította át szerény halászfaluból római várossá.

Forrás: Haaretz.com

Németország elutasította egy keresztyén férfi menedékkérelmét

Németország megtagadta egy negyvenéves iráni keresztyén férfi menedékkérelmét, aki hite miatt menekült Európába. *Hassan* a németországi Szövetségi Migrációs és Menekültügyi Hivatal előtt elmondta: sógorán keresztyénül ismerte meg a keresztyén vallást, akit később hite miatt börtönbe zártak, majd megöltek. *Hassan* azért menekült Európába, hogy ő ne jusson sógora sorsára csak azért, mert keresztyén.

„Németországban is terjesztem a hitet. Imaköröket szervezek itt, a szállásunkon. Jó példát szeretnék mutatni,

hogy mások is megtérjenek a keresztyén hitre. A legfontosabb célom, hogy a gyermekeim szabadon megtalálják Jézust, és jót cselekedjenek” – nyilatkozta.

Miután elutasították *Hassan* menedékkérelmét, a férfi a greifswaldi közigazgatási bírósághoz fordult. A bíróság elutasította a fellebbezést, arra hivatkozva, hogy „nem tűnik valószínűnek, hogy egy muzulmán férfi a keresztyén hitre térjen, miután ezért kínózták és ölték meg sógorát” – írja az ADF International.

Mikor forduljon pszichológushoz a hívő ember?

Kerekasztal-beszélgetést tartottak a Kolozsvári Magyar Napok során 2022. augusztus 17-én a Vallásszabadság Házában *Rácz Norbert* unitárius lelkész vezetésével. A résztvevők részben maguk is gyakorló lelképásztörök, egyben azonban a pszichológia tudományában és gyakorlatában is képzett szakemberek voltak. A vallásos háttérrel rendelkező munkatársak részvétele nagyszámú érdeklődőt vonzott.

Többek között megállapították, hogy ma már a vallás és a pszichológia egymást kiegészítő területek. A kerekasztal-beszélgetés során sok érdekes téma került elő. Például az, hogy a szakképzett segítő lelkész kísértése, hogy szeretne rögtön a betegséggel diagnosztizálni hívő segítségére lenni. Nem jó elsiezni ezt, néha ki kell várni, míg a beteg maga igényli a támogatást.

A pszichológiai eszköztárat elsajátított lelkésznek ezért jó a segítségért jövő személytől megkérdezni: kihez jött, a szakemberhez vagy a lelkészhez? A pszichológusok egy része úgy látja, hogy a lelkész előnyösebb helyzetben van, mert közvetlenül ismerheti az embereket, élethelyzetüket. Régi kép: a lel-

kész olyan tűzoltó, akinek van elegendő oltóvíze, de nem tudja, hol a tűzfészek, ezért összevissza locsol. A pszichológus olyan tűzoltó, aki tudja, hol a tűzfészek, de nincs oltóvíze. Ezért is pozitív gondolat a két terület találkozása. Csak hálgyokvácsok ne legyünk! Mindenkinnek tisztában kell lennie a saját kompetenciájával.

*

Erősen tartja magát az a tévhit, hogy aki igazán hisz, nem lehet beteg, főleg nem lelki, pszichés beteg. Ez azonban nagyon

nagy tévedés, ami sok fölösleges szenvedést okoz, olykor nagyobb tragédiát is. Ezért is fontos az, hogy a lelkész felismerje, mikor kell pszichológushoz küldeni a páciens, és a pszichológus is felismerje, mikor kell lelkészhez tanácsolni. Meg kell tanulni, hogy a segítségkérés nem gyengeség, hanem éppen a bátor szembenézés jele.

Nem árt tudnunk, hogy a legnagyobb lélekismerő az Úr Jézus: „jól tudta ugyanis, hogy mi lakik az emberben.” (Jn 2,25b)

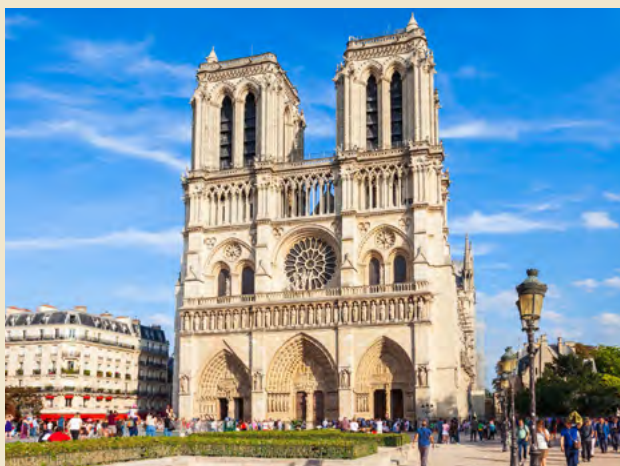

2024-ben megnyílhat a Notre-Dame

A hivatalos közlés szerint 2024-ben ismét kinyitják a látogatók, a turisták és a szentmisére érkezők előtt a Notre-Dame kapuját. A székesegyház tetőszerkezete három évvel ezelőtt égett le, jelentős károkat okozva az épület más részeiben is. Azóta zajlik a katedrális renoválása és restaurálása. Az épület korábbi állapotát próbálják meg visszaállítani, beleértve egy, az 1800-as évek közepén felhúzott, kilencvenhat méter magas templomtornyot is. A tűzvészt megelőzően évente csaknem tizenkétf millióan keresték fel a Notre-Dame-ot.

*

Csak turistalátványosságról van szó? Félelmetes: „Bárcsak volna valaki köztetek, aki bezárná a templom ajtaját, és ne égne hiába oltáromon a tűz! Nem telik kedvem bennetek – mondja a Seregek Ura –, nem kívánok tőletek áldozatot!” (Mal 1,10). Bizony, a turizmus nem őrzi meg a templomot.

Ilyen is van: keresztény–muszlim vallásközi párbeszéd

Irakban, idén szeptember elején történt, s ez nem az első eset. Az alkalmat „a napi ima szerepe a síita és a katolikus mindennapi vallásos életben” című előadás nyitotta meg.

*

Emlékeztetünk a nemrégien elhunyt *Hans Küngre*, akinek az volt a véleménye, hogy a világbéke a vallások közötti béke nélkül nem képzelhető el. A párbeszédet sohasem kifogásolhatjuk, ám nagyon nehéz műfaj a kompromisszum. Ehhez szükséges a Szentlélek vezetése, hogy a Krisztus-hitűnkől ne veszítsünk el semmit. E sorok olvasóinak is feladata imádkozni a Szentlélekért, hogy a vallások közötti megbékélés során Krisztushoz való hűségünket megőrizzük.

Muszlim vallású férfi vétke: imádkozott II. Erzsébet királynő lelki üdvéért Mekkában

Mekkában, a nagymecsetben imádkozott a jemeni állampolgárságú férfi, ezért a szaúd-arábiai hatóságok letartóztatták. Imádságát egy táblára is felírta, de azt is, hogy reméli, hogy a királynő a mennybe, az igazak közé jut. Az esetet a szaúdi televízió is nyilvánosságra hozta, s nagy felháborodást váltott ki. Az iszlám szerint muszlim csak muszlimért imádkozhat, tehát a buzgó jemeni férfi súlyosan vétkezett. Jézus tanítványai bármikor és bárkiért imádkozhatnak.

Dobog a szíved, szívem?

Új magyar törvény 2022. szeptember 15-től a várandósság megszakítása előtt: az anyának meg kell hallgatnia a szíve alatt élő magzata szívhangját. A „magzati életfunkciók működésére utaló tényező” a szívhang, vagyis a rendelet ennek meghallgatásához köti az abortusz elvégzését.

*

Miért ne lehetne eredményes az anyákkal folytatott beszélgetés, hogy abortusz helyett hozzák világra a gyermeket, és nevelőszülőknek vagy megfelelő gyermeknevelő intézménynek adják át?

„Bizony, az Úr ajándéka a gyermek, az anyaméh gyümölcse jutalom.” (Zsolt 127,3)

„Sokat ígérő kapu nyílt...” – immár 25 éve

1997. december 13-án kezdte meg szolgálatát az Evangélikus Missziói Központ Cinkotán. Az ünnepi istentiszteleten *Harmati Béla* püspök Pál apostolt idézte: „nagy és sokat ígérő kapu nyílt” (1Kor 16,8). A misszió Ura nyitott szabad utat az építkezésre: a közegyházi források mellett jelentős anyagi támogatást nyújtott a *Per Olof Malk* vezette Sanansaattajat finn rádiómissziós szervezet. Ennek köszönhetően mindössze fél év (!) alatt készült el a beruházás *Bolla Ákos* tervezésével, *Ócsai János* kivitelezésében. A használaton kívüli evangélikus iskola helyén épült korszerű létesítmény új lehetőséget nyitott egyházunk rendszerváltás után éledező missziói munkája számára. A központ szolgálati lakást biztosít az országos missziói lelkésznek, emellett rádióstúdió és irodák működnek benne, és itt dolgozik a *Missziói Magazin*, mai nevén a *Híd* szerkesztősége is.

Isten áldása a kísérje a Missziói Központ további szolgálatát!

Gáncs Péter
a Központ első „lakója”

Amikor megtudtam, hogy Gáncs Péter missziói lelkészt püspökké választották, úgy éreztem, hogy szívesen átvenném a missziói szolgálatot.

Többeket felkértem, hogy pályázzanak. Én is megírtam gondolataimat, látásomat arról, hogy hogyan képzelem a megkezdett munka folytatását a Missziói Központban. Az országos közgyűlés választott meg engem, de hiszem, hogy Isten készítette fel, ő állított ebbe a szolgálatba, és tartott meg benne. Legalább tízszer költöztem életemben, de 2003-ban úgy éreztem, hogy megérkeztem.

Felsorolhatatlan, hogy mi minden történt közel húsz esztendő alatt. Imaközösségek, bibliaórák, telefonos lelkigondozás, lelkigondozói beszélgetések, kazuálékra való felkészítések, rádiós interjúk, a Híd szerkesztőbizottsági ülései, igazgatótanácsai értekezletek, a missziói pályázat gondozása. Élő víz címmel könyvsorozatot adtunk ki, és négyszázezer példányban missziói szórólapokat. Itt szervezzük az evangelizációkat, csendesnapokat, a missziói konzultációt, nyári konferenciát, az országos evangelizációt, a gyülekezeti munkatárs-képzést, a határon túli testvérek felé való szolgálatot. Segítjük a missziói munkaágakat és a felekezeti közti szolgálatokat.

Hálás vagyok az Úrnak, hogy mindeddig megsegített. Ő adjon erőt, látást és élő igét a folytatáshoz.

Szeverényi János

Az ötödik évfordulón megjelent fotó
a *Missziói Magazin* 2002/6. számában

És 2022-ben

PorNO!

De miért ne?

Mi is a pornó?

Körbevesz minket, nehéz kikerülni, és annál könnyebb rászokni. Az okostelefonnal a kezünkben van. Állítólag rossz. De mi is a pornó?

Pornográf minden olyan tartalom (vizuális vagy írott), amelynek célja felkelteni a szexuális vágyat. Az online pornó mellett így például a *Szürke ötven árnyalata* című könyv vagy a *Trónok harca* sorozat egyes jelenetei is azok.

A pornó egy kilencvenhét milliárd dolláros iparág, melynek nagyobb a jövedelme egy hónapban, mint a Google, Netflix és az Amazon cégeknek együttvéve.

Néhány adat a pornóról:

- a 7–10 éves korosztály harmadik leggyakoribb keresőszava a pornó;
- minden ötödik mobilos keresés pornós témájú;
- első találkozás a pornóval: tizenegy éves kor;
- tízből kilenc fiú és hat lány tizennyolc éves kora előtt találkozik pornóval;
- a keresztyén férfiak 68%-a, a nők 15%-a rendszeresen néz pornót;
- hétből egy lelkipásztor érintett.

Mitől olyan vonzó az online pornó?

Minden drogban van valami jó rövid távon, különben senki nem szokna rá. De mi a jó az online pornóban? Elérhető, anonim és ingyenes, nem kell hozzá más, csak egy okostelefon és egy üres szoba, ahol végtelen potenciális partner áll rendelkezésre. Csak önmagamhoz igazodom, akkor, amennyit és

ahogyan akarom. Vonzónak érezhetem magam, nincs negatív visszajelzés. Egyszerű orgazmus, nem kell a másikkal foglalkozni. Keresztyénként pedig mondhatjuk, hogy technikailag szűz maradok. (Nem számít házasság előtti szexnek.)

Milyen az online pornó?

Az online pornó a szexuális felvilágosítás elsődleges eszköze napjainkban a fiatalok számára, akár tudomásul vesszük, akár nem. Ha ez így van, akkor viszont fontos kérdés, hogy milyen tanár a pornó, mit tanít?

A pornó a szexet torz módon, egy szerető és elkötelezett kapcsolat kontextusából teljesen kiragadva ábrázolja. Hiányzik belőle a szerető érintés, gyengédség. A jelenetek kilencven százalékában verbális vagy fizikai erőszak (pofon, ütés, fojtogatás, hajtépés) jelenik meg, amely leggyakrabban a nő ellen irányul, aki vagy élvezzi és kéri, vagy semlegesül a bántást. Tudjuk, hogy egy egészséges lelkű nő sem reagál így a bántalmazásra. **A pornó mindenféle deviáns szexuális viselkedést normalizál.** Vannak a szexuális aktusnak olyan formái, amelyek nem olyan régen még visszataszítónak tűnhettek a többség számára, manapság azonban a fiatalok szemében része a normális szexuális együttlétnek. (Ilyen például az anális szex, a sor azonban itt nem áll meg.) A pornó irreális testképet és irreális szexuális teljesítményt mutat

be. A férfi és női színészek teste műtött és injekciózott, mely vizuálisan is hozzászoktat egy olyan sztenderdhez, amely mindenki számára elérhetetlen. A pornóban a férfiak végtelen merevedésre képesek, a nők pedig csetintésre eljutnak a csúcsra. A fiatalok teljesen valótlan és torz képet kapnak magukról és a másik nemről.

Még mielőtt maguk alakíthatnák ki a fantáziáikat és az elképzeléseiket a szexről, a pornó már nagyon fiatal koruktól kezdve elhiteti velük, hogy amit a képernyőn látnak, az a valódi szex. Formálja a vágyaikat és elvárásaikat, ezáltal meglopja őket a valódi, megelégitő intimitástól.

Pornófüggőség

A pornófogyasztás sokak szerint ártalmatlan dolog, de nem így van. A pornó negatív hatással van az egyén agyára (függőséget okoz), szívére (formálja a vágyait) és a társadalom egészére nézve is (tömegek szexuális kizsákmányolásán alapszik).

A pornófüggőség akár már első használat után is kialakulhat. Ez azért van, mert a pornó az agy jutalmazó-rendszerét ejti rabul. Az egyik legfontosabb anyag (neurotranszmitter), amit az agyunk termel, a dopamin, mely felelős többek között azért, hogy vágyunk valami vagy valamilyen tevékenység után, és vágyjunk utána azt újra megtenni. Amíg szex közben egy egészséges mennyiségű dopamin szabadul fel, pornófogyasztás közben és után extrém

nagy dózis árasztja el az agyat. Ez azonban hosszú távon nem tesz jót, mert kimerül a jutalmazórendszer, eltompul a jutalomérzés. Kialakul a függőség, ami azt eredményezi, hogy a pornóból egyre több kell, egyre többször, és egyre durvább, sokkolóbb tartalomra vágyik az ember. A kezdeti élvezeti szint és megelégedettség csökken, a pornó iránti vágy viszont egyre inkább nő.

A függőség hatásai

A függőség miatt az agy struktúrája is megváltozik: a homloklebeny kisebb lesz, ennek eredményeként többek között csökken az akarat. A mindennapi élet élvezetei veszítenek a vonzalmukból, a pornóra önkielégítés stresszlevezető eszközzé válhat. Kielégíthetetlen vágy alakul ki a pornó iránt, és megváltoznak a felhasználó szexuális preferenciái, fantáziái. A kapcsolatteremtés nehezítetté válik, ezért a függő sokkal nehezebben nyithat egy valódi párkapcsolat felé.

Motivációhiány, depresszió és szorongás jellemző. Szégyen, bűntudat, képmutatás, az Istennel való kapcsolat megromlása kíséri a hívőket, akik meghasonlást élhetnek át a titkolt bűn miatt. Egyre több fiatal férfi esetében lép fel az úgynevezett pornó indukálta erekciós zavar (PIED), amikor valaki már egy hús-vér nővel nem képes kellően izgalomba jönni, csak pornóra. Egyre több húszas éveiben lévő egészséges férfit érint ez pornó hatására kialakult merevedési zavar. A jó hír az, hogy az agy képes regenerálódni, a gyógyszer pedig: elhagyni az online pornóra való önkielégítést.

A pornó miatt gyakori, hogy a fiatalok korán kezdik a szexuális életet, alkalmi kapcsolatokat keresnek, mivel idő után nem elég látni másokat, meg is szeretnék élni a pornóban látottakat. Házaspárok között hasonló a helyzet, a pornóhasználat vezethet hűtlenséghez vagy prostituáltakkal való kapcsolathoz, a pornóban létrejött fantáziák kielésének lehetséges következményeként.

A válások hátterében ötvenhat százalékban jelentkezik indokként az egyik fél pornóhasználat vagy internetes kapcsolata. Ha nem is kerül sor válásra, a házastárs pornóhasználat minden esetben negatív hatással van a kapcsolatra. Csökken a házastárs külsejével, szexuális teljesítményével kapcsolatos megelégedettség, csökken az együttlétekre való igény, marad a pornóra való önkielégítés, a titkolózás, az elszigetelődés, a magány.

Az önkielégítésről

A pornófüggőségről beszélve megkezdhetjük, hogy szót ejtsünk az önkielégítésről. Míg a pornóhasználat kapcsolatban határozottan kijelenthetjük, hogy minden formájában káros, rossz, bűn, addig az önkielégítés önmagában nem ennyire fekete-fehér kérdés.

Csodálatos, hogy a pornófüggőségből is van út a szabadság felé.

dés, afféle szürke zóna, amivel kapcsolatban körültekintően érdemes véleményét formálni. Hasznosnak látjuk ezt a két kérdést egyértelműen elválasztani egymástól. (Teljesen más téma például egy két éves kisgyerek önfelfedezése, egy kiskamasz ébredő teste vagy egy házasságban élő ember önkielégítésének esete.)

Úton a szabadság felé

Csodálatos, hogy a pornófüggőségből is van út a szabadság felé. Van, hogy Isten csodát tesz, és egyik pillanatról a másikra elvágja a függőség körét. A csoda attól csoda, hogy ritka. A gyógyulás útja gyakrabban egy hosszabb folyamat. A szabadulás útján a következő dolgok lehetnek segítségünkre:

Feltérképezzük, mi az, ami beindítja, „triggereli” a pornó iránti vágyat (harag, egyedüllét, fáradtság, stressz, unalom).

Naplót írunk arról, hogy milyen érzések zajlanak bennünk egy-egy elbukás előtt, alatt, után.

Kerüljük a kísértést jelentő helyzeteket (pl. késő esti gépezés egyedül, hosszú zuhanyok, filmek).

Sokat segíthet internetes filterek, „leszokást” segítő applikációk használata, sport, új hobbi. **Hívó emberek számára a bűnvallás, Isten bocsánatának elfogadása.** És elbukás esetén sem feladni, hanem felkelni és menni tovább, megtölteni a szívünket Isten igéjével. Fontos, hogy ne küzdjünk egyedül, találjunk társakat az úton! Egy megbízható barátot, mentort, akivel megosztjuk a nehézségeinket, mert a titok életben tartja a függőséget. Sokat jelenthet egy hozzáértő, bibliai alapelvek mentén dolgozó szakember (pszichológus, lelkipásztor, mentálhigiénés szakember) kísérese.

Útravalóul

Egyetlen bűntől sem tudunk tartósan megszabadulni úgy, hogy azt akarat-erőből kiirtjuk, a helyét pedig nincs, ami betöltse. Bármely szenvedélytől, vágytól csak úgy szabadulhatunk meg, ha van egy mélyebb szenvedély, ami a helyére kerülhet.

Jézus Krisztusban, az ő személyében való gyönyörködés, és az Isten igéjéből való töltekezés az a szenvedély, ami be tudja tölteni a szívünk legmélyén lévő űrt. A szexuális kísértések, így a pornó kísértése is így halványodhat el.

UJLAKI-GYÓRI ANNA

mentálhigiénés szakember

Szakmai lektor: Zámbo András
református lelkipásztor

Ez az a nap!

Az elmúlt évek legnagyobb keresztyén rendezvénye

Idén július 23-án a Puskás Aréna adott otthont az Ez az a nap! Alapítvány által szervezett alkalomnak, melyen több mint harminc nemzetből mintegy negyvenezer ember vett részt. A „Jézus az Élet” cím köré szervezett program gerincét ismert hazai és külföldi keresztyén zenei produkciók adták, amelyek között rövid igei üzenetek és személyes tanúságtételek hangzottak el. Ezen a kiemelkedő felekezeti eseményen természetesen sokan vettek részt a Magyarországi Evangélikus Egyházból, de az alkalom szervezői, szolgálói és lebonyolítói között is sokan voltak köreinkből. Az alábbi képes összeállítás a rendezvény evangélikusaira fókuszál. Az egyházi vezetők közös imádságában az evangélikusokat Keczkó Pál esperes képviselte. (Az Evangélikus Élet magazinban jelent meg erről fotó.)

Fotó: Tyrel Good

A TV2 stábja helyszíni interjút készített Győri Tamással, az Ez az a nap! projektvezetőjével.

Fotó: Nehézy László

Az eseményen elhangzott Győri Virágnak, a Family Magazin főszerkesztőjének bizonyágtétele is.

Fotó: Szabó Levente

A könnyűzenés dicsőítés hazai kezdeteire is utalt, hogy a Puskás Arénában az előadók között volt Magyarország legelső keresztyén beatzenekara, az 1965-ben megalapított Hermons együttes. Az alapító nagy „öreg” az újabb generációval kiegészülve Győri János Sámuel két – az 1970-es években született – szerzeményét énekelték el. Külön érdekessége volt a Hermons szolgálatának, hogy a színpadra állt tizenhárom tagú formációban hat evangélikus lelkeszt találhattunk.

Fotó: Nehézy László

Ezen a forró júliusi napon több mint negyvenezer résztvevő gyűlt össze Magyarországról, a Kárpát-medencéből és szerte a világból, hogy megtapasztalja a keresztyén közösség felekezeten átívelő erejét és együtt dicsóítsa Jézus nevét.

Az alkalom végén minden résztvevő ajándékba kaphatott egy különleges magyarázatos, úgynevezett Jézus-Bibliát. Ebben a teljes Szentírásban neves igehirdetők és lelkipásztorok exkluzív cikkeinek a segítségével úgy ismerhetjük fel Jézus Krisztust, mint a Biblia történetének főszereplőjét. A mélyreható, mégis könnyen érthető magyarázatok segítik megismerni Jézus személyét a teljes Szentírásán át. A kiadás különlegessége, hogy a bibliai könyvek előtt QR-kódok találhatók, melyek az egyes könyvek tartalmához illeszkedő, a Spotify-on lejátszható, Jézust dicsőítő énekek linkjét tartalmazzák.

Fotó: Nehézy László

Az alkalmon igei üzenettel szolgált Szeverényi János, az Evangélikus Missziói Központ igazgatója, a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) alelnöke is.

Fotó: Tyrel Good

Forrás: Ez az a nap! sajtóiroda

Derű

„A vidám szív a legjobb orvosság,
a bánatos lélek pedig a csontokat
is kiszáritja.” (Péld 17,22)

Gyerekszáj

Az elsős hittankönyv gyönyörű egész oldalas képét nézegetjük Mátéval. Egy nagy domborzati térképet ábrázol, rajta a népszámlálásra vonuló emberekkel. A hegyekben, az úttól messze egy farkas és egy oroszlán vicsorgó alakja látszik. Kicsit közelebb banditák várnak az áldozatukra.

Ezt a lényegtelennek tűnő momentumot hamar észreveszi Máté.

– Megtámadták őket?! – kérdezi ámulva és gondterhelten.

– Neeem, hál’ Istennek! Nem lett semmi baj! – mondtam csodálkozva.

– Mindegy is, hiszen úgyis Jézusék nyertek volna!

Benkóczy Péter gyűjtése

– Józsi bácsi, mit szól a családja az új hallókészülékéhez?

– Még nem tudják! De én már harmadszor változtattam meg a végrendeletemet.

Kiadványajánló

Akarsz-e meggyógyulni? – segítség alkoholbetegeknek

Élő víz füzetek 1.
Evangélikus Missziói Központ,
Budapest, 2014

A füzetke egyrészt információkkal, azon túl elgondolkodtató üzenetekkel, bátorító bizonyágtételekkel kívánja támogatni az alkohol rabságából való megszabadulást.

Ára: 300 Ft

Ne félj! – versek Isten kertjéből

Válogatás CD-lemezen Weöres Sándor, Reményik Sándor, Dsida Jenő, József Attila, Kosztolányi Dezső, Ábrányi Emil, Babits Mihály, Kányádi Sándor, Ady Endre, Pilinszky János istenes verseiből. A verseket előadja Badin Ádám felvidéki előadóművész, csellón közreműködik Burovincz Laura.

Ára: 1000 Ft

Ajánljuk további olvasni- és hallgatnivalóinkat is:
misszio.lutheran.hu/kiadvanyok

A kiadványok megrendelhetők az Evangélikus Missziói Központtól:
evmis@lutheran.hu; +36 1 400 3057 (a délelőtti órákban)

A 2023-as év igéje: „Te vagy a látás Istene.” (1Móz 16,13)

Előzetes a 2023. év missziói programjaiból

március 22.	Missziói konzultáció – Budapest
május 20.	Egyházkerületi missziói nap
június 19–23.	Protestáns missziói lelkeszkonferencia – Révfülöp
július 2–5.	Missziói konferencia – Piliscsaba
(Evangélikus Missziói Központ)
október 14.	Országos evangelizáció – Budapest, Deák tér
október 15.	Missziói nap a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa missziói bizottságának szervezésében

Keresse csatornánkat
Evangélikus Missziói Központ
néven a YouTube-on,
és iratkozzon fel rá!

Villáminterjú dr. Harmati Bélával

Első gyermekkori emlék

1941-ben, ötévesen sérvműtét torna-baleset miatt.

Lelki, szellemi örökség szülőktől, nagyszülőktől

Hitem, életcélom, Jézus Krisztus szerep-e.

Konfirmáció

Hitem rendszeres összefoglalása.

Fiatalként mikor érezte, hogy a hit már sajátja, nem csupán a családi szokások követése?

A Sréter-csoport ifjúsági konferenciáján (Tahi, 1946).

Amikor lelkészi pályára indult, szintén lelkész édesapja adott-e valamilyen tanácsot útravalóként?

Bizonytalan helyzetben mindig tedd fel ezt a kérdést: Ehhez mit szólna Jézus?

Mi a legkedvesebb emléke a gyülekezeti szolgálat idejéből?

Az ifjúsági alkalmak.

Lelkészként tudott-e elég időt tölteni a családjával?

Nem.

Püspöki szolgálatának eredménye, öröme, kudarca

Örömök: az iskolák – Fasor, Aszód, Deák tér – visszavétele. Kudarok: Roszík- és Donáth-ügyek.

Hogyan telnek a nyugdíjas évek?

Lassan.

Hány unokája van, és mennyire tud része lenni az életüknek?

Hat unokám van, és mindig felvidít, ha láthatom őket.

Mit gondol egyházunk jövőjéről?

Mindnyájan Isten kezében vagyunk.

Példakép(-ek)

Apám, dr. ifj. Pröhle Károly, Luther Márton

A legrosszabb emlék

Orosz katonai megszállás Ósagárdon (1944–1945).

A legjobb emlék

Nagyszülőknél tartózkodás Csepelen (1942-től többször).

Az élet értelme

Szeretet a család, iskolák, könyvek, tanulás iránt.

Halál

Többször voltam a közelében (háború, betegségek, kórházak, Afrika).

Öregség

Még nem érzem magam öregnek.

20. század

Nehezen, de átéltem Isten kegyelméből.

21. század

Isten kegyelméből megpróbálom átélni.

Egyházunk

Rengeteg a tennivaló, mert sok a hibája.

Kedvenc

teológus – Luther Márton, dr. ifj. Pröhle Károly

zeneszerző – Johann Sebastian Bach

író – Madách Imre

költő – Petőfi Sándor

zenemű – J. S. Bach: János-passió

templom – az ósagárdi és a Deák téri templom

bibliai könyv – János evangéliuma

bibliai szereplő Jézuson kívül – az irgalmas samaritánus

ige – Zsoltárok könyve

ének – Erős vár a mi Istenünk

étel – kenyér

ital – vörösbor

hazánkon kívüli ország – Zimbabwe

nem magyar város – Genf, Róma, Tokió

fa – hársfa

állat – kutya

madár – veréb

szín – kék

illat – levendula

Mit szeretne még elérni az életben?

Hogy végre megértsen a saját egyházam.

Névjegy

Harmati Béla Ósagárdon született, 1936-ban. 1959-ben avatták lelkésszé. 1962-ben házasságot kötött Polgár Rózsával. Két félételt töltött el Genf és Zürich egyetemén, és később itthon doktorált. Tíz éven át tanított az Evangélikus Teológiai Akadémián. A budapesti Deák téri gyülekezet lelkészének hívta meg 1976-ban. 1980–88 között a Lutheránus Világszövetség tanulmányi titkára volt Genfben. 1987 és 2003 között a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökeként szolgált.

Képriport az országos evangelizációról

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el”

Budapest, Deák téri evangélikus templom – 2022. október 8.

Fotók: Erdész Zoltán

A 2022-es év igéje

*„Jézus Krisztus mondja:
Aki énhozzám jön,
azt én nem küldöm el.”*
(Jn 6,37)